

SZERKESZTŐSÉG
BUDAPEST, IV. VÁRNÉGVE UTCZA 11.
Telefon száma 788.
KÉZIRATOKAT NEM KÜLDÜNK VISSZA.

EGYETÉRTÉS

Dr. PAP ZOLTÁN
főszerkesztő.

ÖTÖVÖS KÁROLY
eséplrodalmi főmunkatárs.

KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, IV. VÁRNÉGVE UTCZA 11.
Telefon száma 706.
HIREDETESEK ÉS NYILTEKÉRE VALÓ
KÖZLEMÉNYEKTELJESZKADÓHIVATAL

Mai számunk főbb közleményei:
Vezérszék: A helyzet. Irta: gróf Apponyi Albert.
Az önálló vámtérület és a gazdák. Irta: gróf Bathyhány Tivadar, országgyűlési képviselő.

A helyzet.

Abból a mámoros ünnepi hangulatból, a melybe a választások eredménye a nemzetet fölemelte, bizonyos csüggettségbe estünk vissza. Még illetékes férfiak ajkáról is elhangzik a helyzetnek olyan jellemzése, a mely súlyos aggodalmakat tartalmaz és másokban is ébreszt. Maholnap odajut a gyengébbek felfogása, mintha az az általános, a melyet az ellenzék győzelme eredményezett, valami nemzeti szerencsétlenség volna, mely fölött nem örvendünk kell, hanem remegve busulnunk, mintha vissza kellene kívánnunk azt a régi jó időt, melyben külsőleg annyira simán és nyugodtan működött az alkotmányosságunk technikája.

totta téli dermedtséget, járatlanokká teszi utainkat, áradással fenyegetőkké vizeinket, míg azután meleg fuvallata az olvasztásból átmeleg a megszilárdításba, a tél szétrombolásából a nyár megalkodásába. Nincs a nagy és győkeres átalakulásnak egyetlen egy példája sem, a legszűkebb körtől föl-emelkedve a legtágabbig, a mely súlyos rázkódtatások nélkül menne végbe. Aki ezektől fél, vagy megijed, az tespedjen tovább és örüljön a zavartalan rohadásnak; ez sem éppen veszélytelen — sőt bizonyosan halálos, de mivel csöndes és szótalan, lehet azt észre nem venni, vagy úgy tenni, mintha észre nem vennék. Nemzetünk ezen az uton volt. Legjobbaink közül is akadott nem egy, a ki semmitől sem féltette a nemzetet annyira, mint bármennyi külső összehúzóerőtől, a dolgok csendes folytonosságát megzavaró nyílt krízisektől: itóztak attól a felelősségtől, mely az ilyenek földhözcsúszásával összekötte és nem érezték azt a semmivel sem csekélyebb felelősséget, mely korhadt állapotok dedelgetésével jár. November 18-ika a felelősség két neme közt folyó töprengésnek végét vetett a hazafiai lelkiismeretében. Lehet, hogy kissé hirtelen volt az átmenet, lehet, hogy annak esz-közlésére — ha merőben fölünk függ — más időpontot választottunk volna. De mit használ ezek fölött töprengünk? Az erőszakos beavatkozás gyors ütembe kergelte a nemzeti átalakulást; a szerves erők fölkeltek, előre ébredve erőteljes működést tanúsítanak: ezt az ébredést föl kell használnunk; minden akut válságnál veszélyesebb volna az újból elaltatás — föltéve, hogy lehetséges lenne — mert ez hozná csak reánk a végképeni elcsüggedést, elmeredést, önbizalmunk teljes elvesztését. Mindenféle fejlemény képzelhető, csak az nem, hogy minden ismét úgy legyen, amint november 18-ika előtt volt. Most vagy előretör a nemzeti tudat az egész vonalon és új posztókat foglal el, vagy — ha erre nem képes — a világ csufjává válnunk. Ismétlem: a fölmerült nehézségekben nincs semmi meglepő; ha azok minket elcsüggesztenek, kár volt a küzdelemnek nekemenni. Ki hitte azt, hogy évszázados hatalmi tényezők rögtön capitulálni fognak az első nemzeti erőnyilvánulás előtt? Ki gondolhatta, hogy azok fölött másképp lehessen adalduhaszkodni, mint nyugodt kitartással? E mellett pedig legyünk igazságosak és ismerjük el, hogy mennyit nyertünk még azzal a tökéletlen alkotmányossággal is, a mely 38 év óta érvényesül, mennyivel erősebben vagyunk, mennyivel kevesebb az a veszély, a mely ma fenyeget, mint az 1848. évi törvények megalkotása után beállott reactio idejében. Királyunk nehéz aggodalmak sulya alatt áll; hagyományok élnek lelkében, a melyeknek erőt és alkotmányos alakot kölcsönzött közel 4 évtizednek parlamentáris kormányzata, a mely e hagyományok előtt meghajolt, azokat a nemzettel szemben képviselte. Csoda-e, ha lelke hullámoz és hozik az újelhárózás megérlelése előtt? és mégis, inkább viseli a határozatlanság látszatát, semmint tudva alkotmány-ellenes határozatot érlelné meg; lelkiismeret és félszázados tapasztalás egyaránt arra készítelik, hogy minden más kibontakozási kísérletet kizárjon,

mint olyant, a mely alkotmányos fel-fogásának megfelel. Így alakult ki a királynak és a nemzetnek egyénisége még egy tökéletlen alkotmányos életnek behatása alatt is. És mivel ez így van, ne beszéljünk vhidatlan ellen-tétekről. Hála Istennek, több az, a mi-ben ez a két tényező egyetért, mint, a mi-ben különbözik. Egyetért abban, hogy egyikük sem akar, egyikük sem fog a szigorúan alkotmányos utról egy-hajszálnyit sem eltérni; ha pedig ez így van, lehetetlen nem találkozniok, le-hetetlen meg nem találniok az utat a még létező, bár súlyos ellentétek kiegyen-lítésére. Ami pedig azután követke-zik, az a valódi alkotmányosság fog-lenni, a népképviselői és a királyi hatalomnak helyes egyensúlyba he-lyezkedése. És ha az eddigi tökélet-len alkotmányos életnek is bizonyos erőgyarapodást, bizosságot és össz-hangot köszönhetünk, mit nem fog eredményezni ezekben az irányokban a hamisítatlan, az őszinte, a teljes alkotmányos élet? Erre gondolunk és nem fogjuk so-kallani azt a kitartást, azt az erőfe-sztést, amelyre ilyen eredmény el-érése végett még szükség van. Kirá-lyunk pedig bő kárpótlást fog nyerni, a mostani nehéz órákért; mert akkor kevesebb szó fog esni a nagyhatalmi állásról — de akkor az tényleg meg-lesz.

Az önálló vámtérület és a gazdák.

A szabadelvű párt legutóbbi napok-ban megirtott híradt értekezleten a bécsi körök segítségére szeltek két irányban meghozott határozatával. Egyrészt állást foglalt a nemzeti kö-vetelvényekkel szemben, amivel nyilvánosan demonstrálta, hogy Magyar-országban vannak olyan törvényho-zók, akik hajlandók lemondani még olyan jogokról is, amelyek a szente-sített törvényben az országunk bizto-sítva vannak; másrészt határozattal kimondották, hogy az Ausztria poli-tikai és gazdasági érdekeit szolgáló kö-zös vámtérület minden áron továbbra főtartandó. Egyes párttagoknak azon-ban nagy kegyesen megengedték, hogy az önálló vámtérület állaspon-tját hirdessék, amde ezeknek az urak-nak szigorúan tiltva van az általuk helyesnek hirdetett elv megvalósítását szorgalmazni. Magam részéről jelen fejtegetéseim kapcsán a szabadelvű párt határozat-ának azzal a részével kívánok fog-lalkozni, amely Magyarország gazdasági önállósága ellen irányult. Le kell innár számolnunk azzal a ténynyel, hogy a szabadelvű párt vezértérfalet egész rendszeres hadjáratot folytatnak a kül-ön vámtérület fölállításá ellen és le kell ebből a konzekvenciákat is von-nunk. Az önálló és közös vámtérü-let kérdésének legújabbban egész ito-dalma támadt, melynek során kon-statálható, hogy a közös vámtérület híveinek legújabb argumentuma, hogy erősebb kifejezést ne használják, egy-szerűen téves. Folyton azt hangsú-lyozzák ugyanis, s itt utalhatok első sorban Ottlik Iván miniszteri taná-csos urnak egyik fővárosi napilapban megjelent fejtegetésére, hogy Magyar-országból a mezőgazdasági termelvé-nyek óriási mennyiségei szállítottak Ausztriába. Megengedem, hogy mind a közölt statisztikai adatok teljesen hitelesek. Véletlenül azonban ezek az urak egytől-egyig eltelejtették a sta-tisztikai adatokat tovább is közölni. Nevezetesen egyik sem mutatta ki, hogy a Magyarországból Ausztriába vitt nyersterményekből mennyi került ott tényleg fogyasztásra, mennyi dol-goztatott föl iparilag Ausztriában és

került így vissza Magyarországra, különösen pedig senki sem mu-latta ki azt, hogy mennyi magyar nyerstermény ment Ausztriából tovább a vámkülföldre. Az utóbbi időben megjelent szakunkák, utalok Gálocsy, Löcherer és mások dolgozataira, tel-jesen megvilágítják a helyzetet, a mely oda csúszosodik ki, hogy Ausztria korántsem képezi nyersterményeink fogyasztóját. A vámkülföldre kerülő magyar termények legnagyobb részé-vel Ausztria a magyar nyerstermelők nagy kárára egyszerűen egy óriási mé-retű közvetítő kereskedelmet bonyolít le. A vánsorompok fölállításá esetén tehát nyersterményeink nagy része, éppúgy, mint most, kimegy a vámkülföldre a különbséggel, hogy ezt a kivittet kizárólag a magyar ke-reskedelem fogja közvetíteni. Hogy ez uton a magyar kereskedelem minő fölendülés elé néz, külön indokolom fölöléses. A közös vámtérület hívei folyton abból a teljesen téves fölfogásból ki-indulva érvelnek, mintha a vánsor-ompok fölállításá az Ausztriával való vámbáború kitérését jelentené. Mint-hogy minálunk, sajnos, az emberek közgazdasági kérdéseket rendszerint csak igen fölületesen kezelnek és nagy fogékonyság észlelhető bizonyos teves-jelszavak irányában, nem tudom elég gyakran ismételni, hogy mindazok, a kik a vámelkülönítés esetén vagy tudva mondanak helytelen, vagy absolute nem ismerik a kérdést, vagy pedig az osz-trák irányadó köröket öngyilkosságra képeseknek tartják. Taktikailag ugyanis bármennyit lármáznak és fenyegetőznek az osztrákok, akinek fogalma van arról, hogy abban a pillanatban, a melyben Magyarország harci vanokkal zárná el határait az osztrák ipar ellen: Ausztria iparának legalább is hetven percetjé egy-szerűen fönkfenenne, ott százzal len-nének kénytelenek gyáraikat bezárni, mert az osztrák ipar a magyar pia-czól egyszerűen nem nélkülözheti, az igen jól tudja, hogy vámbáború Ausz-tria részéről Magyarország ellen egy-szerűen kizártnak tekinthető. Magyar-ország pedig senki az önálló be-rendekezés legerélyesebb követelői sem kívánják a vámbáború Ausztriá-val, hanem óhajtva merem állítani, hogy az ezzel való folytonos fenyegetődzés egyszerűen absurdum. Nem mulasztatom el ez alkalom-al figyelmeztetni a közös vámtérü-let gárdáját, hogy az urak, még a saját szempontjukból is, a legnagyobb taktikai hibát követik el akkor, am-don folyton a gazdasági közösség egyedül üdvözítő voltát hirdetik, mert az ő folytonos fölajdulásuk után bizo-nyon számíthatnak arra, hogy ha ugyan rákerülhetne a sor, még egy vámszövetkezi szerződést kössünk Ausztriával, a mit azonban a mai parlamenti helyzet mellett kizártnak kell tekinteniük. — az osztrák kormány és parlament a mi agráriusaink argu-mentumaival kénszerűen őket egy Magyarországot egyszerűen megalázó szerződés elfogadására. Azok után ugyanis, a miket Tisza István, Zse-lénszki Róbert et tutti quanti az önálló vámtérület ellen hirdettek, minden osztrák politikai tisztában lehet azzal, hogy ezek az urak már csak politikai reputációjuk szempontjából is inkább elfogadják a képzelhetlen legrosszabb vámszövetkezi, semhogy a külön vámtérületre térnének át. Ilyen ügyetlenül a legutolsó falusi szatóc sem indul alkudozásoknak. Gróf Zselénszki nemrég egy hírlapi cikkben azt állítja, hogy a Széll-Körber-féle kiegyezés elfogadása esé-ten a buza és a rozs ára négy ko-rona és harmincz fillérrel fog emel-kedni. Tegyük föl, hogy ez így áll. Erre az esetre nekem két nyomós észrevétel van. Az egyik az, hogy ha reánk, gazdákra nézve, pillanatnyira kellemes lenne ugyan a buza árának ilyen emelkedése, ezzel szemben áll az a nagy veszély, hogy gazdáink még

kevesebb lennének hajlandók az exten-sív buzaatermelésről költerjesebb gaz-dálkodásra áttérni. A másik megjegyzésem pedig az, ne tullozzák el a gabonárák mesterséges fölemelését, mert minden forint, a melylyel drágább a buza és a rozs, a legszegényebb em-berek millióinak a kenyéret drágítja meg. Jó lesz ezen a téren is a kül-ön vámtérület által előbb a népeség nagy rétegeinek bevőképességét fokozni, mert e nélkül, ha talmagasra emeljük miúton a termelvények árát, oly szociális reakcióra számíthatunk, a melyet egyikünk sem kívánhat. Végül még egyet. Gróf Tisza és társai folyton úgy beszélnek, mintha ők a földbirtokos osztály összességét képviselnék. Ez ellen a leghatározot-tabban tiltakozom, mert tény, hogy a magyar közép- és nagybirtokosok so-raiban igen nagy azok száma, a kik az önálló gazdasági berendekeztést, mint gazdák sürgetik. Csak példaként említen föl, hogy rokonaim és ismerőseim sorában legalább egy millió holdnyi föld birtokosairól tudom, hogy a külön vámtérület hívei. Zselénszki gróf szerint tehát nagyon drágán fizelnék meg ezek az urak az ön-álló vámtérületet és ezzel kapcsolat-ban az ipari munkások viszonyainak följavítását. Nem áll tehát, hogy a magyar gazdák összessége sorakoznak a közös vámtérület mellett, hanem igenis áll az, hogy a legmagyarabb föld-birtokosaink az önálló berendekeztés hívei.

Personál unio-e, vagy realunio.

Mikor I. Ferdinánd az osztrák örökös tartományok abszolút hatalmu királya a mohácsi vész után Magyar-ország királyává is megválasztott, két nagy országot támadt a haza földjén. Egyik a personal unio, a másik a realunio országotja. Magyarország és Ausztria legelő-ször Zsigmond király halála után, ennek veje, ausztriai Albert királylyá választása által jött egymással szem-élyes kapcsolatba, personal unioiba, 1439-ben. Albert király volt az első Habs-burg, aki a magyar trónra lépett. Másfélszázados törekvés jutott ez ál-tal diadalra. Ennyi idő telt el azóta, hogy Habsburgi Rudolf a Kun László király halálával megírult magyar királyságot minden jog és törvény ellenére fiának adományozta. Albert király azon hittel foglalta el a magyar trónt, hogy ha a viszo-nyok majdan a personal unioi a két ország között állandóvá teszik: el-ben az új államegyesületben csak Magyarországot illetheti a vezérszerep. Albert tehát Ma-gyarországban ismerte föl az urál-kodóház jövendőjének biztosabb alapját. Udvarát is Magyarorszában tartotta. Azt is megígérte, hogy ha római császárra megválasztják: ezt is csak a magyar rendek beleegyezésé-vel fogadandja el. Azt is bölcsen látta be, hogy Magyarország belső ügyeit és keleti érdekeit nem szá-bad elhanyagolni. Ezen keleti érde-kek ápolása és kielégítése volt leg-főbb gondja az Árpád királyoknak is. E vagy megvalósítása tette naggyá ugy Róbert Károlyt, mint különösen fiát, I. Lajos királyt is. Hazánk szíve, a Duna folyam is Európa délkeletiének felsőbbbségére (hege-monia) utasítja Magyarorságot. A personal unio nagy országutján mindenütt az alkotmányosság, a ha-zafias irány és nemzeti szelem ural-

...kodik. Nem könyörgő, hanem inkább **határozati**, sokszor parancsoló hang nyilatkozik meg a rendeknek állás-foglalásaiban. **Minden cselekményük az igazi alkotmányossághoz és törvényes állapotához való szigorú ragaszkodást tünteti elő.** Minden közügy az országgyűlés elé vitélik és törvényuralom intéztetik el. **Az ügydöntő hatalom a nemzetet illeti.**

Még az a másik párt, az ugynevezett **osztrák párt** is félti a nemzeti jelleget. Még ez is keserűen jajdul fel, panaszkodik, könyörgő az ősi alkotmányon és a nemzetet elkövetett sérelmek miatt. Még ezen osztrák párt is élénk ellenzéssel felelt. Vissza a múltban mindannyiszor, valahányszor csak alkotmányellenes tényekkel, vagy törekvésekkel találkozott. S legalább szónarczokkal, a jogfolytonossághoz való ragaszkodás hangoztatásával, jogfenntartásokkal iparkodott az ősi intézmények mellett állni és a magyarság **léteiben** bántalmainak ellenszegülni.

A **realitio** országutja az **absolutismus** országutjai. Ezen országuton az osztrák kényuralom kezelői, országunk **idegen** helytartói, gubernatorai járnak. Arra törekcsenek, hogy Magyarországot ezérvés alap törvényeitől megfosztassák és Ausztriába beleolvasztassák, germanizálják. Itt ellen-szenvel viseltetnek minden iránt, a mihez a magyar nemzet ragaszkodik, ősi szokásaihoz, állami önállóságához, függetlenségéhez. A királyi hiltével, koronázási eskü, békekötések, okleveles szerződések és egyéb alkotmány-biztosítékok mind erőltetnek, kártyaváraknak bizonyulnak.

A realitio országutján az absolutismusnak a kényuralomnak hatalmas erőháza, fegyvertétele emelkednek ki ereftentésére a lángoló hazafiságnak. Ezek közül azok az épületek a leg-komorabbak és legsötétebbek, melyek **Rudolf** király alatt 1600-ban, **I. Lipót** alatt 1670-ben, **II. József** alatt 1780-ban, **I. Ferencz** alatt 1823-ban és a melyek 1848 után **I. Ferencz József** alatt állították föl. Midőn ugyanis az ország ősi alkotmányja hatályon kívül helyezteték, Magyarország idegen helytartóira bízották és idegen hatalom parancsszava és fegyvere által kormányoztatott.

A realitio: **I. Ferdinánd** király hagyomány a királtkán teljhatalom (absolutismus) megvalósításával **osztrák szellemben** és oly feladattal, hogy országait eddigi önállóságuktól megfosztassa és azokat egységes kormányuralom, egységes nyelvvel, egységes vallással és kultúrával egy és ugyanazon egységes, ugynevezett **osztrák birodalom** alá összeolvasztassa. Az ő hagyatékát képezi a különböző országok népeiből alakított közös hadsereg, az u. n. **császári hadsereg** is egységes vezénylet, vezérlés és egyforma szervezettel.

A szabadelvű kormánypárt ugy értelmelte és fejlesztette az 1867: XII. törvényben foglalt kiegyezést, hogy az nem felett meg már többé sem a personal unio természetének, sem a paritás és dualizmus követelményeinek, sem hazánk és nemzetünk jól felfogott érdekeinek.

A szabadelvű kormánypárt tudtán és akaratán kívül is a **realitio** országutjára tévedt. Az 1867-iki kiegyezési törvényt immár olyan **lejtőre** állította, melyről, mint valami hegyoldról egymásután csuszamlottak alá azon alkotmánybiztosítékok, melyek a magyar nemzet állami léte, önállósága, függetlenségére nézve fölállítottak. Mindig alább és alább csuszamlottak, egész a lemondásig, csaknem egész a kétségbeesésig.

Máris odajutottunk, hogy állami függetlenségünk csak **házi használatra** szolgál, a Lajtán és Ausztrián túl megszűnik annak elismerése. A

független Magyarország megjelölése a **közös intézmények** czimereiben és jelvényeiben is elkerülték. — **Az udvartartásban** alig látjuk nyomait a magyar korona önállóságának. A magyar zászlós urak és udvari méltóságok is üres címekké váltak és egyenrangúságukat elvesztették. A **császári udvari hivatalnak** közönséges segédhivatalaivá alacsonyították.

Ezen becsmérlő és lealacsonyító állapotnak hazánk és nemzetünk nézve meg kell szünni, **personal unio** és az 1848. évi törvényeket fenn kell tartani, tovább fejleszteni, az 1867: XII. kiegyezési törvényeket pedig a **jogfolytonosság alapján** az idők újabb viszonyai és körülményei szerint ugy módosítani, megváltoztatni, hogy az inkább megfeleljen a personal unio, a paritás, a dualizmus, az újabb megnyilatkozott nemzeti akarat, valamint édes hazánk jól felfogott érdekeinek is.

Ezt akarja a függetlenségi és 48-as párt, mely soha nem ellentelt semmi jót, de mindig megtagadta támogatását minden rossztól. Nem rajta múlt, hogy nem mindig tehette lehetetlenül, a két ellenzék, vagy a mit a hazára nézve károsnak és veszedelmesnek tartott.

Nem szabad csüggedni, mert az nemzetöl. Nem szabad kétségbeesni. Bármily hosszsan tartson is a válság. Nem szabad a kesergő hazafiakra és a reménytelenség profétáira hallgatni. Nincs nemzet, mely múltja szenvedéseiből, csapásaiából több erőt és reményt merülhetne a **jobb jövőre**, mint éppen a magyar.

A **történelem azt bizonyítja**, hogy ha a nemzet az összetartás és állandó lelkesedés erejével lép föl: a királynak is, kormányának is engednie és csatlakozni kell. A **királyok** mindig okosabbak, lelkiismeretesebbek és mélyebb belátásúak voltak, mint tanácsosaik.

Rudolf király **Mátyás** főherczeg által nyugtatta meg a felzúgott kedélyeket és állította helyre a megrendült bizalmat ismét. **I. Lipót** magasztaltta meg az alkotmányellenes rendeleteket és 1681-ben teljesen és sértetlenül visszaállította a magyar alkotmányt. **II. József** is maga vonta vissza végnapjaiban rendeleteit s utódja **II. Lipót** szentesítette azon törvényt, hogy **Magyarország szabad és független ország, mely semmi más országnak, vagy nemzetnek** alávetve nincs (1791: 10. t. cz.). **I. Ferencz** császár 1825-ben ki nyilatkoztatta, hogy azon események, melyek az ő atyai szívének is kedvetlenek, jövőben ismételtetni nem fognak és kimondta, hogy az **ország alkotmányát minden időben tartani és védeni fogja.**

Mig végre jelenleg uralkodó királyunk **I. Ferencz József** Deák Ferencznek 1865. évi husvétii irányczikke folytán elismerve az 1848-i törvényeket és tovább fejlesztve a pragmatica sanctiót, 1867-ben visszaállította az ország alkotmányát (ugy ahogy. Szerk.) és kinevezte a magyar miniszteriumot.

Igy lesz ez most is. Csak legyünk kitartók, bölcsök. Ragadjuk meg a **jelent Használjuk jól helyzetünk előnyeit.** Élünk az idővel!

A siker a várakozás mesterségében áll. Türelem és kitartás, **állandó lelkesedés mellett**, még a vasat is aranyná, még a csalánt is bársonnyá változtatja.

Budapest, április 1.

A függetlenségi párt értekezlete. Az országgyűlési függetlenségi és 48-as Kossuth-párt hétfőn, folyó hó 3-án este 6 órakor a függetlenségi pártkör helyiségében értekezletet tart.

Az udvarnagyi hivatal. Már adtuk hírt róla, hogy magyar udvarnagyi hivatal létesül, mely gróf Apponyi Lajosnak lesz alárendelve.

Egy félhivatalos jelentés ma czekek közli: A mint értesülünk, a hivatalos lap egyik legközelebbi száma dr. pesti Szegedy-Maszk Aladar udvari titkárnak, a magyarországi udvarnagyi hivatal vezetőjének kormánytanácsossá való kinevezését fogja közölni.

A **fümői közraktárak ügye.** Késő éjjeli órában azt telefonálják nekünk **Fiuméből**, hogy a közraktárak miatt ott **óriási kereskedelmi harc van kitörőben.** A magyar kikötőváros minden számottevő kereskedelmi faktora beadványt készült intézni a kereskedelemügyi miniszterhez. Ebben ki fogják fejteni, hogy a közraktárak és a fiumei forgalmi bank egy vállalat léven tulajdonképpen, kettejük közt érdekközösség áll fenn, melynek következtében Fiume legnagyobb és legfellévevő kereskedelmi títka a triestii piac tudomására jutnak. Ennek következtében természetesen sok fiumei kereskedő szenvedett nagy károkat. Az üzleti titok védelmére fognak most össze az illetékes fiumei faktörök. A kereskedők a jövő héten rendkívül gyűlést tartanak annak megbeszélésére, hogy miféle lépéseket tegyenek. E gyűlés iránt igen nagy az érdeklődés a fiumei kereskedővilág körében.

Az ellenzék nem enged.

A kikapcsolás eszméje fölött ma pálcázat az ellenzék vezérbizottsága. Határozatot nem hozott ugyan a két évre való elodázás dolgában, de az egybegyűlt vezérpolitikusok tulajdonon nagy része a leghatározottabban foglalt állást ellene és a koalíció hangulata általában az, hogy nem szabad engedni egy percze sem.

Az ellenzéki képviselők, tudatában annak, hogy mi a nemzet érdeke és mi a nemzet hangulata, állanak a maguk követelése mellett rendületlenül. Tehetik ezt annál inkább, mert ma már meglehetősen biztonságos látható előre, hogy a katonai kérdésekben a konzessziók előbb-utóbb meg fognak adni. Azaz, hogy konzessziók? Dehogy is konzessziók! Engedményekről beszélni se lehet, mikor törvények biztosítják azt, amit az ellenzék a nemzet nevében követel.

Andrássy közölte a királylyal, hogy kibontakozás mily alapon lehetséges. Közölte, mint a szövetkezett ellenzék mandatarusa. Hát e mellett meg kell állani és igazán merőben fölösleges dolog csak egy szót is váltani tovább. A követelések vagy teljesülnek és akkor menten meg van a megoldás, vagy arra az álláspontra helyezkedik a király, hogy nem járul hozzá azokhoz és akkor nem a koalíció feladata azon törni a fejét, hogy mi történjék hát.

Mindenesetre bizonyos, hogy a kibontakozást még meglehetősen messze állunk. Pitreich hétfőn megön ugyan, de semmi kitartás rá, hogy a hadügyminiszter újabb megjelenése valamit lóditson a helyzetben. Új alapot hiába keresnek és új alapon hasztalan akarnak megbizni bárkit is kormányalakítással. Itt csak egy alapról lehet szó: arról, amelyen az ellenzék áll.

Mi ugy látjuk a helyzetet, hogy a kormányalakítást még mindig szeretnék valami olyan politikusra bízni, a ki a szabadelvű párt hoz áll közel. De ez hiábavaló iparkodás. A koalíció ellenére, mint a hogy ezt már nem egyszer konstaltuk, senkise fog boldogulhatni.

Ezt előbb-utóbb be kell látnia a királynak. De minél tovább vár a fejedelem, annál drágább lesz neki a megoldás.

Mi nyugodtan várunk, tudatában annak, hogy az ellenzék nem enged és hogy a nemzet ügye jó kezébe van léteve.

A vezérbizottság határozatai.

A szövetkezett ellenzék vezérbizottsága ma délelőtt 10 órakor Kossuth Ferencz elnöke alatt a függetlenségi pártkör tanácstermében értekezletet tartott, a melyen jelen voltak: báró Bánffy Dezső, gróf Zechy Aladar, Szederkény Nándor, Gulner Gyula, Holló Lajos, gróf Zichy Jenő, gróf Bethányi Tivadár, Thaly Kálmán, báró Kaas Ivor, Ugron Gábor, Polónyi Géza, Tóth János, Vázsonyi Vilmos, Eötvös Károly, Komjáthy Béla és Rakovszky István. Távol maradtak: gróf Apponyi Albert, aki tudvalevőleg már napok óta Brixenben tartózkodik, hogy megromolt egészségű állapotát helyreállítsa, Justh Gyula, Barabás Béla és Hock János.

Az értekezlet iránt nagy volt az érdeklődés és a klubhelyiségben nagy számban voltak jelen a függetlenségi párt tagjai, valamint egy sereg külső is, akik meglehetősen izgatottan hangozattak, hogy a kikapcsolás tervét illetően perhorreszkálni kell.

Ugron Gábor megérkezésekor kerekén kijelentette:

— A kikapcsolásból ugyan semmi se lesz. Egy, a fővárossal szomszédos választókörletet függetlenségi pártjának az elnöke, aki szintén ott volt a klubban, azt mondta:

— Arról szó se lehet, hogy mi választók helynyugodjunk a kikapcsolásba. Határozhat a vezérbizottság, amit akar és hozzájárulhat a koalíció egész is a határozathoz, de a nemzet tiltakozni fog a határozat ellen. Ha kell, hát megmutatjuk mi választók, hogy nemcsak pro tudunk tenni, hanem contra is!

Az ülésről az a hír szivárgott ki, hogy a vezérpolitikusok tárgyalása nagyon izgatott és zajos. Ugron Gábor, gróf Zichy Jenő, Eötvös Károly és Vázsonyi Vilmos igen erősen keltek ki a kikapcsolásnak meg a gondolata ellen is. Báró Bánffy Dezső is azt hangoztatta, hogy nem szabad engedni, még ideiglenesen se.

Az ülés közben, harmadnapig 1 órakor történt, hogy Kossuth Ferencz egyszerre csak elhagyta az elnöki szobát, ahol a tanácskozás folyt és eltűnt a klubból. A klubhelyiségben jelenlevő képviselők ennek sok mindenféle magyarázatot adtak, míg végül kiderült, hogy Kossuth a Szabadság-szobor színterének tagja lévén, a szűri ülésére ment el. Elhárítása előtt báró Bánffy Dezsőt kérte föl az értekezlet további vezetésére.

Az ülés 2 órakor végződött és arról a következő hivatalos kommunikát adták ki:

A vezérbizottság elhatározta, hogy átír a képviselőház elnökéhez, melyben kéri, hogy elnöki jogánál fogva a **Házát április hó 4-ére tárgyalásra hívja össze.**

Ezután hosszasan tárgyalta az ő fel-ségéhez intézendő írlirati javaslat ügyét.

A vezérbizottság, bár eszmecserét folytatott a válságnak azon megoldási módozatáról, melyről a napilapok értesítések hoztak, erre nézve **nem határozott és nem is határozhatott**, mert a vezérbizottság elé senki sem volt feljogosítva határozati előterjesztést tenni s nem is tett. A vezérbizottság abban a nézetben van, hogy azok a férfiak, akikkel ő felsége az említett megoldási kísérletre nézve legújában tárgyal, a **szövetkezett pártok megbízottainak nem tekinthetők.**

A vezérbizottság hétfőn délelőtt 10 órakor ismét ülést tart.

A képviselőház összehívása.

A vezérbizottság felkérésére Justh Gyula elnök április 4-ére össze hívja a képviselőházat.

Ez az ülés csak formális lesz, melyen el fogják határozni a további teendőket.

Ugron Gábor egy mai nyilatkozatában többek közt a következőkben hangoztatta a Ház összehívásának szükségét:

Azért van országgyűlés, hogy ott beszéljék, vitassák meg az ország szükségletét, kívá ságot, hogy ott informájk egyszerre a királyt is, a nemzetet is, mert a királynak nem lehet más jó, mint a mi jó a nemzetnek és a királynak is csak az lehet helyes és észszerű, a mi a nemzetnek is az. A királyi miniszterei a népekarral egyetértésben kell, hogy kormányozzának és nem egymáshoz futkosva, egymásnak sugdosva az országgyűlés, a nép tudta nélkül.

Legyen vége a titkokatosságának és a titkolódzó fondorkodásnak! Menjünk az alkotmányos küzdőterre és nyitni sikkal vívjunk meg! Az országgyűlés terjesztése felirában királyra elő műszoai tervét, ennek alapján alakuljon kormány. Ha nincs meg a két tényező egyetértése leirat és felirat utján, mint annyiszor, hozassék létre az. Ez magyaros is, alkotmányos is.

Egy félhivatalos jelentés így szól:

A képviselőház április negyedikén, kedden, délelőtt tizenegy órakor ülést tart. Napirenden lesz a következő ülés határidejének és napirendjének megállapítása.

Andrássy álláspontja.

A mai nappal nagyon kétségbe vált, ha vajjon gróf Andrássy Gyula egyáltalában vállalkozik-e kabinetalakításra. Ha megteszi, akkor is kedvetlenül teszi és ha máig eddig se volt a hangulata valami emelkedett, hát még inkább elrontotta azt a kikapcsolás ügye.

Andrássy egyáltalán nem helyesli az elodázást és nem is tudott előre az egész tervről.

— Én passzív tényezője vagyok e tárgyalásoknak — mondotta ma Andrássy. — Én azt nem kezdeményeztem, abba bele nem folytam. Ebben döntőn a szövetkezett ellenzék!

A disszidensek csoportjának egyik vezetője pedig azt mondta ma:

— A kikapcsolást Andrássy nem helyesli. Tisztázni kell teljesen és véglegesen az eszméket. Ha már kikapcsolásról van szó, hát igenis ki kell a politikából kapcsolni valamit: a **személyes érdekeket.**

Ha a katonai körök proppozícióit a szövetkezett pártok elfogadják, valószínű, hogy Andrássy vállalkozhat — bár kedvetlenül — a kormányalakításra. De még az is kérdéses. Ha pedig Andrássy nem vállalkozhat, akkor ki van zárvá, hogy a szövetkezett ellenzék Andrássy ellenére egyáltalán

lán belemelessen a kompromisszum elfogadásába.

A szolidaritást a koalíció semmiképpen sem honlja fel és Andrássy működésével magát továbbra is teljesen azonosítja.

A félhivatalos **Bud. Tud.** tegnap tudvalevőleg azt a hírt boesátotta világgá, hogy gróf Andrássy Gyula egy új alapon tervezett koalíció kormány vezetésére, bár nem szivesen, de hazafini kötelességből mégis csak vállalkozhat.

Mi sem természetesebb, mint hogy e hír híteleire talált, már csak azért is, mert a közreboesátó könyvomatoss félhivatalos színezeti, de másrészt a közlemény egyenesen gróf Andrássy Gyulától eredőnek állította a vállalkozásra vonatkozó kijelentést. **Mikor azonban gróf Andrássy is tudomást szerzett a személyes vonatkozó újabb kombinációról, azonnal kijelentette, hogy ily nyilatkozatot senki előtt sem tett.** A híresztelés tehát pusztán önkényes feltételezés volt a könyvomatossnak, sőt talán ma már az is megállapítható, hogy a könyvomatoss szokatlan böbeszedésének gepozetelt mily titkos rugók hozták oly hírtelen mozgásba.

A gróf Andrássy Gyula elhatározására vonatkozó híresztelések tehát, bár megkülönböztetett és eddig hivatalosnak tekintett forrásból erednek is, nem felelnek meg a valóságnak. Csupán kitalált mesék, amelyeknek czéizatauk semmi más nem volt, mint gróf Andrássy Gyulának népszerűségének csorbát ejteni a minden áron való vállalkozási kedv híresztelésével.

A valóság mindössze az, hogy a közös hadügyminiszter itt időzése alatt megállapították, hogy a hadsereg vezetéséért felelős körök minden nagyobb nehézség nélkül elfogadhatónak tartják a válság megoldására azt a módozatot, amelynek illetékes helyen való akceptálása érdekében napok óta törekedtek különböző meghívott férfiak.

Ez irányban tárgyalások is indultak meg, de a tanácskozássok nem fejeződtek be és a közös hadügyminiszter, aki tegnap Béshe ment, már hétfőn ismét Budapestre jön, a mi már magában véve is igazolja, hogy a végleges megoldás nem történt még meg.

Csupán fordulatról, de nem végleges megoldásról lehet szó. A fordulat pedig az, hogy a **király az eddig halaszthatatlannak jelzett katonai teher- és létszámemeléssel hajlandó egy vagy két évig várni, de csak ugy, ha a szövetkezett ellenzék ugyanezen időre viszont kikapcsolja a nyelvkedrésben felállított követelését.** De a király ezen újabb elhatározása sem befejezett tény még, legalább is gróf Andrássy Gyulával még nem közölte és így fel sem kérthette ezen újabb ajánlatnak a szövetkezett ellenzékkel való közlésére. Csupán tárgyalások folynak ez irányban, amelyek azonban, mint előbb is leleztük, befejezve még nincsenek. Gróf Andrássy Gyulának újabb alapon beendő kormányalakítási megbízatásáról beszélni tehát nagyon is időelőtti.

Keresnek — de nem gróf Andrássy Gyula részéről — egy megoldási módozatot, de annak végleges megállapításáig még nagyon sok minden mátra, különösen pedig a király és a parlamenti többség hozzájárulása is szükség van. A király részéről meg volna a hajlandóság, de a szövetkezett ellenzék, a mely ez idő szerint a parlament többségét alkotja, még nem nyilatkozott.

Előre is el lehet azonban mondani, hogy a király által ohajtott formában a **koalíció nem fogja akceptálni a megoldást.**

M. T. I. jelenti: A mai összes lapok azon kérdéssel fojaloznak, hogy gróf Andrássy Gyula foglalt-e állást vagy sem arra vonatkozólag, hogy az új aponon va alkotik-e a kabinetalakításra. Főttenül hiteles forrásból arról értesülünk, hogy gróf Andrássy ezen kérdéstről sem tagadolag, sem igenleg nem nyilatkozott és nem is nyilatkozhatott, mert jelenleg nem arról van szó, hogy ki alakítson kormányt, hanem új alapot keresnek, amely a kibontakozást leho öve tegye. S csak ha ezt az alapot sikerült megtalálni, dől majd el, hogy ki bizatik meg a kormány megalakításával. Gróf Andrássy magával az a pappal szemben sem foglalt állást, mert ez első sorban a koronát és a koalíciói illeti meg. Végül még megállapíthatjuk, hogy gróf Andrássy a szóban lévő alap keresésénél sem szerepelt, mint közvetítő.

Kilépés a szabadelvű pártból.

A szabadelvű párt vigan bomladozik tovább. **Szentiványi** Árpád példájának követője akadt ma, a mennyiben **Fogarassy** Zsigmond, a halmi kerület képviselője, a kit most másodszor választottak meg itt, **színtelen kilépett** a szabadelvű pártból. **Fogarassy Zsigmond ma bejelentette a kilépését báró Podmaniczky Frigyesnek.** Leveleiben kijelenti, hogy a szabadelvű párt legutóbbi határozatával **nem ért egyet.**

Mint értesülünk, a legközelebbi napokra újabb kilépések várhatók. Beszélük, hogy gróf **Csekonics** Gyula, báró **Révay** Simon,

150 mm 75 kg 1895 kor, 230 mm 79 kg 1890 kor, mind három hónapra.

Teljes: 4000 mm 78.8 kg 19. — Kor három hónapra.

Bécs: 500 mm 14.90 korona, készpénzfizetés mellett, paritás.

Tengeri: (4-10) 300 mm 16.40 kor, 200 mm 11.10 korona, (újár) 200 mm 15.87 kor, 200 mm 56.90 korona, mind készpénzfizetés mellett, raktár-ból.

Zab: 100 mm 14.60 korona, készpénzfizetés mellett.

Árak 100 kilogrammonként koronáértékben értendők.

Budapesti gabonaforgalom. A budapesti gabonaforgalom az utolsó 24 óra alatt a következő volt:

Table with columns: Elnevezés, Elszállított mm, Buzza, Rozs, Árpa, Zab, Tengeri, Repce, Liszt, Korpa.

A határidőpiacon kötelelt: Délelőtt: Buzza áprilisra 18.42, 18.30, 18.50, 18.42 k.

Table with columns: Buzza májusra, Buzza októberre, Rozs áprilisra, Rozs októberre, Zab áprilisra, Zab októberre, Tengeri májusra, Tengeri júliusra.

Délutáni forgalom. Délután a szénár irányzatra az árak megerősödtek.

Table with columns: Buzza 1905. áprilisra, Buzza májusra, Buzza októberre, Rozs 1905. áprilisra, Rozs októberre, Zab 1905. áprilisra, Zab októberre, Tengeri 1905. májusra, Tengeri júliusra.

Terménytőzsde. A terménytőzsde üzletlenn volt.

Értéktőzsde. A külföldi est-i tőzsdék szilárd magatartása kapcsán a mai tőzsde barátságos hangulatú volt.

Előzősde. Az előzősde délutáni ülést kedves volt.

11 óra 15 perczkor záródnak: Osztrák hitelrészvény 681—682, magyar hitelbank 779.50—778.

Déli tőzsde. A déli tőzsde eseményi érdeklődés mellett nyugodt volt.

1 óra 30 perczkor záródnak: Osztrák hitelrészvény 680.25—680.50, magyar hitelbank 779.50—780.

Prémium-tízlet: Díjtitkosított osztrák hitelben hónapra 4—5 k, nyolc napra 8—10 k.

Utózsde. Az utózsde helyi eladások miatt kissé gyengült.

Prémium-tízlet: Díjtitkosított osztrák hitelben hónapra 4—5 k, nyolc napra 8—10 k.

Utózsde. Az utózsde helyi eladások miatt kissé gyengült.

Prémium-tízlet: Díjtitkosított osztrák hitelben hónapra 4—5 k, nyolc napra 8—10 k.

Utózsde. Az utózsde helyi eladások miatt kissé gyengült.

Prémium-tízlet: Díjtitkosított osztrák hitelben hónapra 4—5 k, nyolc napra 8—10 k.

Utózsde. Az utózsde helyi eladások miatt kissé gyengült.

Prémium-tízlet: Díjtitkosított osztrák hitelben hónapra 4—5 k, nyolc napra 8—10 k.

Utózsde. Az utózsde helyi eladások miatt kissé gyengült.

Prémium-tízlet: Díjtitkosított osztrák hitelben hónapra 4—5 k, nyolc napra 8—10 k.

aranyárakék 98.40—98.45, magyar aranyárakék 119—119.50, közép vasút 605—605.50, városi villamos vasút 339—339.50.

BÉCSI GABONATÖZSDE. Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata).

Az általános felmondásokra itten ártal nem tudott kifejteni. A malinok nem jelentek meg.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Bécs, ápr. 1. (Az Egyetértés távirata). A mai előzősde ugyanazon befolyások hatása alatt állott.

Ölcső pénzkölcsön földbirtokra és bérházakra az érték majdnem 1/2, értékéig 4/10, alapon 15-től 70 évig terjedő időre I. II. és III. helyre előleg remélendő gabona- és gyapjatermésre, szemlyhitelt tisztviselőkré, katonatiszteknek 60-tól 240 hónapi törlesztésre gyorsan eszközölhetnek. HOFFMANN JAKAB bankbizományi lebonyolítási ügynök-sége. Budapest, Teréz-körút I/A. III. 18. szám.

Fővárosi Orfeum. Waldmann Imre. Ma és minden este a teljesen új műsor. Marconi. A tolvaj. Farsangi kaland.

Zongorák és pianinók. A világ első gyárából. Budapest, V. ker. Teréz-körút 21. Iparudvar.

PAÉGETÉS. bormunkák, selymfestés, porcelán- és üvegfestés, akvarell, tervezés, mindennemű díszítőfestésre.

SHZINHÁZAK ÉS MULATSÁGOK. Vasárnap, április 2. M. KIR. OPERAHÁZ. NEMZETI SZINHÁZ.

Automobilok. Hetényi József. Tízta Kálmán tér 26. Járítások elfogadjatnak.

Iskola-hegedűk. M. K. Zene-Akadémia. Reményi Mihály. Budapest, Király-ú. 44. 10. k. pes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Színházak műsora. M. kir. Operaház. Nemzeti színház. Népszínház. Király színház. Vigaszínház. Magyar színház. Urania.

Tiller Mór & Tsa. Budapest, IV., Váci-utca 35. Részletes árjegyzék kívánatra díjmentesen.

Zongorahangolás, javítás és levágási műhely. Hey Károly zongorakészítő, II., Fő-utca 24.

SHABADALMAKAT. védjegyeket és minta-talimat megszerző a SHABADALMAKAT ÉRTÉKESÍTŐ VÁLLALAT.

Napirend. A miniszterek fogadónapja: Miniszterelnök: pénteken délután 4—5.

Vasárnap, április 2. Naplár: Vasárnap, április 2. Rom. kat. Lelekes — nap. Vasárnap, április 2. Rom. kat. Lelekes — nap.

Vasárnap, április 2. Meteorológiai központi intézet távirati jelentése 1905. április 2. Vasárnap, április 2.

Vasárnap, április 2. Hazánkban a déli megyékben meg Erdély kivételével csaknem mindenütt fordult elő — többnyire kisebb mennyiségű — eső.

Vasárnap, április 2. A magyar levelezőposták Nyugatlóra felől helyezették el a depeszpostákat.

Vasárnap, április 2. Prognózis a következő 24 órára: Tulnyomán száraz idő várható, hűvösödés és helyenként megdőlések.

Vasárnap, április 2. Színházak műsora. M. kir. Operaház. Nemzeti színház. Népszínház. Király színház. Vigaszínház. Magyar színház. Urania.

Vasárnap, április 2. Színházak műsora. M. kir. Operaház. Nemzeti színház. Népszínház. Király színház. Vigaszínház. Magyar színház. Urania.

Vasárnap, április 2. Színházak műsora. M. kir. Operaház. Nemzeti színház. Népszínház. Király színház. Vigaszínház. Magyar színház. Urania

Az osztrák és a magyar nagyiparosok.

Irtá: BURGÁN ALADÁR országgyűlési képviselő.

Mikor negyedik Béla idejében szüldő lovasok huzották szét a véres kardot az országban; mikor a békés honpolgárok szájról-szájra adták tovább a vészirt, „jóna tatar” nem lehetett nagyobb az elcsüggedés Magyarországon, mint most van Ausztriában arra a híre, hogy „jöhelt még a magyar önálló vánterület!”

Akkor, hogy a tatarjárás volt, tudta a magyar, hogy ideiglenes vesztéről van szó: s ha immel-ámmal is, mégis ellentállt a vésznek tehetsége szerint, most, hogy tudja az osztrák, hogy egy rég rettegelt állandó veszély fenyegeti: teljes erejével áll szembe a vészszel.

»Lenni vagy nem lenni, az itt a kérdés!»

A magyar akkor is gyenge volt, az osztrák most is erős. És a mi fő, nem a tatar, a magyar áll szemben az osztrákkal. És a mi fő, nem a hazáját, neki többet annál: az iparát fenyegeti vész. Az ő tatarja: a magyar önálló vánterület.

Látni kell azt a hadi készülődést: látni kell azt a mindent feláldozó kétségbeesett ellentállást; azt a csak nagy veszély idején nyilvánuló szabatos összefartást a fenyegetett osztrák ipar terén — ellentétben a magyar szökással, mikor a nagy tatarjárás idején is szétzuhott — a mi most ott észlelhető; látni kell, hogy mi minden fegyverrel készülnek ott a Lajthán túl ellenünk: éseletetlen, hogy megdöbbenve gondolkodoba ne essünk.

»Szál a madár, száll a levegőben!...»

Nem az a baj, hogy két feje van: hétfejű sárkányok is voltak már a világon és ma nincsenek már többé! Az sem baj, hogy a jobb karmában kardot tart, a balkarmában almát: törtünk már mi kardot, ettünk már mi almát elegend! Csak egy baj van és ettől kell félni a magyarnak: az az alma, amit a bal karmában tart, aranyból van.

Az visszafelé lapoz a krónikás könyvekben; aki sok érthetetlen dolognak nyitja aranyán jönni, tények előtt áll meg; az tudja, hogy mily rettenetes fegyver volt minálunk rég időtől fogva ez az aranyalma, mióta csak az a madár viselte. Sohasem a karddal, mindig az aranyával győzött ez a madár rajtuk.

De sok nagy porta udvarán nyílik ma is duzzadó virágok, terebélyes nagy fa, ami ennek az aranyalmának magjából lett ültetve! Ne keressük kinél, ne keressük, mikor ültették el.

Ha IV. Béla annak idején sok

arannyal bírt volna, már akkor is könnyen megválthatna az országot a tatarjárástól, pedig akkor az még nem volt olyan divat, vas helyett arannyal fizetni.

Az osztrák ritkán intézte el baját vassal velünk, mert könnyebb és biztosabb fegyvere volt az arany. Az is lehet az oka, hogy a vasat mindig a hátához verték, az aranyat soha.

Most is mi történik odaát?

Az osztrák iparosok szervezkednek, titokban ugyan, de készülődnek valamire. Nem nehéz lesz kitalálni, ki ellen és mire készülődnek. Az ő szempontjukból teljesen igazuk van. Hiszen létalappjuk az ernti a magyar önálló vánterület s ha ők nem akarják elveszíteni ezt a mindig kész fizető gyarmatot, Magyarországot; akkor nincs áldozat, amitől nekik visszariadni szabad volna.

Nem is fognak visszariadni.

Azt ma már minden nagykorú ember tudja, hogy az osztrák ipar csak úgy menthető meg, ha a mai parlamenti többség kisebbséggé válik Magyarországon. Ha ismét egy olyan többség támad, mely az osztrák ipar érdekeit támogatja beláthatatlan idő-kig, ahogy támogatja csaknem negyven esztendőig. Ennek a többségnek a megteremtésére fog az a hatalmas, tekintélyes — mert nagy részben főhercegi — és gazdag iparos-elem mint egy ember összeállni: és az osztrák tud áldozni, ha a saját anyagi érdekeitől van szó!

És ha minden egyes választót külön-külön kellene is megszerezni, van-e olyan áldozat, ami meg nem érné az elérendő eredményt: az osztrák ipar paradicsomi állapotának továbbra való biztosítását és a magyar ipar lehetetlenné tételét!

A legközelebbi választásokat osztrák iparosok pénzzel fogják megcsinálni Magyarországon! Ezt hallani szívtelen-hosszabban.

Ha nem Európa, de az egész világ bármely országáról ilyen dolgot mondana el valaki, azt komolyan senki sem venné; de mikor olyan országról van szó, melyről már régen állította egy fecsegő francia, hogy sehol sincs annyi hazatérő, mint ebben az országban; mikor olyan ember is akad már, a ki meggyőződésből állította, hogy itt mindenre kapható ember; akkor ezt az osztrák készülődést, akkor ezt az ezzel szemben tapasztalható több mint közönyt, mert csaknem együttműködését a magyar iparosoknak nemcsak lelkieselyen nem szabad, hanem megdöbbenéssel kell konstataálni.

Hogy az osztrák iparos fegyverkezik, rendben van, senki rossz néven nem veheti saját bóróról — igaz, hogy a mienkről is — van szó: de micsoda természetellenes, se lélektanilag, se közgazdaságilag ki nem magyarázható tünet az, hogy a mi

iparosaink, a magyar iparosok, épp úgy ellene dolgoznak a magyar ipar-nak, mint legnagyobb ellenségük és konkurensük, az osztrák iparosok.

Ha majd egyszer ennek a mostani küzdelemnek, de általában ennek az évtizednek történetét megírják, az utókor bámulva fogja törti a fejét, hogy nyitjára jöjjön ennek a megoldatlan rejtelvénynek.

Es nem fogják megfejteni sem most, sem soha, mert ez nem is annyira rejtély, mint inkább kifürkészhetlen beleges körülmény.

Mert hát mit céloz első sorban az önálló vánterület mást, mint egy nagy, önálló magyar ipart. Itt azt nem akarják öniök, magyar nagyiparosok?

Hát a mi az iparnak érdeke — tekintve attól, hogy az országának is mérhetlen érdeke — öniöknek, mint iparos, választópolgároknak nem érdekük?

Hogy lehet az, hogy a magyar nagyiparost leg több esetben nem abban a táborban találjuk, a hol a magyar ipar érdekében küzdenek, hanem az osztrák iparosok érdekeit védő táborban?

Ki tudja ezt megmagyarázni?

Hogy van az, hogy a mikor az osztrák iparosok, kereskedők pénz gyűjtöttek a magyar ipar és kereskedelem ellen, akkor a magyar iparosok és kereskedők nem ennek a nyomorult iparnak védelmére, hanem szintén ellenére adogalják össze szerény százezeket?

Hiszen már évtizedek óta viv ez az ország kétségbeesett harcot a magyar ipar és kereskedelemért, első sorban azért, csaknem csakis azért: és a magyar nagyiparosok és kereskedők a helyett, hogy beálltak volna a küzdők közé és őket szakértelmükkel, szellemükkel és anyagilag támogattak volna: hátat fordítottak az értük küzdők közé, saját maguk ellen harcolnak.

Vannak politikusaink és nemzetgazdánk, a kik a mi dolgunkat szeretik angol vagy francia példákkal megvilágítani.

No hát keressük erre hasonló esetet akár Angliában, akár Montenegroban: egészen biztos vagyunk benne, hogy ehhez hasonló esetre nem bukannak az egész világon.

Mily más volna, ha úgy, a mint természetesen volna, Magyarországot tekintélyes iparosait és kereskedőit, pénzintézetét, tőkepénzesét ott találnánk abban a táborban, a hol őket a természet törvényei szerint és saját érdekükből is, mely egy az ország érdekében, találnunk kellene; ha ez a roppant szellemi és anyagi súlylyal bíró konglinsens vezető szerepre vállalkoznék az ország ellenségeivel szemben és elfoglalná ebben a küzdelem-

ben azt a helyet, mely őt megilleti és melyet elfoglalni kötelessége volna! Mily más lenne!

A marokkói kérdés bonyodalma.

A nemzetközi politika konstellációk terén váratlanul nagy meglepetés érte azokat, a kik a közep európai béke tartósságában feltétlenül biznak. Közben valahogyan megne ijedünk. Sem ma, sem holnap nem lesz háborus bonyodalom. Csak annyi történt, hogy a hatalmas germán birodalom imperator-rex-sze, II. Vilmos császár, ez a saját-ságos gondolkodás és érzelmi uralkodó, Tangerbe utazott, ahol meg is érkezett és a hol ünnepélyesen fogadták.

Tehát II. Vilmos császár elhatározott Marokkoba, az egykor oly hatalmas mörök földjére. A mörökuma, a mint ezt nemcsak utóiratokból, hanem geográfiai munkákból olvassuk, igen kellemes. Dus vegetációja, a hegyláncolatok által nyitított meleg éghajlata kiválóan alkalmas azokra, a kik vagyonnal megáldva, üdülést, szórakozást keresnek megvált idegzetük számára. De Vilmos császár nem ilyen ezébol utazott Marokkoba. Előzetesen megébedett Bismarck berlin francia nagy-követtel, beszélgetett vele, azután Bismarck-cancellar volt szíves tájékoztatni az európai közvéleményt arról, hogy Marokkóban a nemet gazdasági és kereskedelmi érdekeket bizonyos méltányos elvek szerint kell körülbástyázni a nélkül, hogy bármely más nagyhatalom befolyásának szféráját a nemet birodalom sérteni akarná. A mikor pedig mindez megtörtént, II. Vilmos császár felhatalosan világgá röpitette azt a hírt, hogy Marokkoba utazott.

Nem lehet elvitatni tehát a császár utazását a hivatalos jellegét. Már csak azért sem, mert a marokkói szultán hivatalosan nagy pompával fogadta II. Vilmos császárt. Ezek után arról kell szólnunk, hogy voltaképpen hol van az utazás sulypontja?

A helyzet röviden a következő:

Angol- és Franciaország egyezményre léptek, hogy közep tengeri gyarmati érdekeiket kölcsönösen megvédik. Ehhez az egyezményhez csatlakozott Olaszország is. Franciaország legközelebbi gyarmati érdeke pedig az, hogy Marokkó felett zavartalanul protektorátust gyakorolhasson, a mely a diplomáciai gyakorlat receptje szerint a védőség alatt álló ország bekebelezéséhez vezet. Angolszág természetesen a szardán vidék és Egyiptom végleges, zavartalan annexióját tervezte a gyarmati kölcsönös elszak-vedelem teljesítéséjétszava alatt, míg Olaszország régóta vágyakozik Tunisz birtokba vételére. A gyöngye Spanyolország természetesen nem jön komolyan figyelembe, mert kellő presztizs hiányában kénytelen volt eszenyelen tűrni azt a befolyást, a mely a szembeneső északafrikai partokon az ő rovasára érvényesül. Es ilyen körülmények mellett, ilyen előzmények után feltűnik a politika látóhatáron a nemet császár alakja, a mint jobb kezét védőleg tenjeszti ki a csakély számu, Marokkóban letelepded nemet iparosok és kereskedők felett. Valljuk be őszintén — a nemet diplomá-

zia ugy sem fogja ezt tenni — hogy a germán birodalomnak oly evidens kereskedelmi érdekei nem főrognak kockázka Marokkóban, a melyek indokoltá tennék azt, hogy a nemet császár ép most siessen alattivalóit megnyugtatóni a hatalmas néme birodalom gondos, előrelátó védelmérel. Sokkal valószínűbb, hogy a nemet diplomáciaznak, a melynek a császár rendszert az eszméket köleszöni és újat irányítja, egyéb tervei vannak. Egyszerűen éket szeretne verni az angol-francia gyarmati egyezmény komplexumába, nehogy valami a nemet birodalom hallgatólagos, vagy nyit hozzájárulása nélkül törjenek. A nemet császár azonban, a ki tudvalevőleg igen udvarias érzelmi, honorálni akarja a spanyolok rokonszenvét annál is inkább, mert Spanyolország ezútszerint csakugyan támasz és jó szolgálókra kész nagyhatalom barátságos cselekedetei nélkül ugynege áll a politikai koncerten kívül. II. Vilmos császár tehát humánus eszelekedete is vállalkozott, amikor spanyol földön ünnepeltette magát, biztosította a hispanokat a jóindulatáról és áthajozott a mörök közé, ahol a nemet iparos alattvalók hódolatát felajánlott ezútszerint átvette. Es itt kezdődik a bonyodalom. Mert egyre-másra érkeznek a távirati hírek arról, hogy a francia és angol hajóhad kölcsönösen vizitálni fognak. Ez pedig egéspp politikai értekel bírvala, valóságos tüntetés a nemet császár marokkói látogatása ellen. Mert ha ez a hajóhad-reví hónapokkal ezéelőtt, vagy hónapokkal ezután következett volna be, más megítélés alá esnék. Igy azonban a revinek sulypontja a nemzetközi tüntetés szempontjából vendő ügyelemba. Ez jelenti tehát azt a bonyodalmat, amellyel a nemet császár talán akaratlannal idézett fel. Mert mi feltelezük, hogy a nemet császárnak, aki nemrégben jelentette ki, hogy „a szuronyok és az ágyuk pihenjenek”, esze ágában sem volt, hogy közep tengeri utazását az angol és francia diplomácia egy szeizmograf érzékenységgel fogja fel. A kocka tehát mindenesetre el van vetve, de még nem jelenthet háborus bonyodalmat. Legfeljebb diplomáciai legyekváltásra nyit bőséges alkalmat, a mely remélhetőleg kielégítő kölcsönös megnyugtatással fog végződni. Amint azonban bizonyos, hogy a nemet diplomácia ez alkalommal nem kerülhet ki győzedelmesen abból a bonyodalmából, amellyel a nemet érdekek túlzott istapolásával felidézett. Utóvégre is néhány száz melegezedett, telepedett nemet iparos és kereskedő nem követheti azt, hogy miattuk más nagyhatalmak ezévedekre visszanyúló presztizsük esorbítását szö nélkül bírják.

Balla Károly.

TANÜGY.

Programmpontok.

Irtá: Dr Bokor József.

A Társadalomtudományi Társaság világyavá tette a közepiskolai reform ügyét. A vita irányzasal szölozög tiz pontot, melyet alább egész terjedelmében közölünk.

Az Egyetertes tárczája

A potrohos.

— Bóránger. —

Kedves választópolgárok, Elmondom, mit tettem en. Hogy hazám ne érjek kárak És viruljon a megyéim. Nem veszett el a haza, Hizottan jövköz haza! Mily ebédek, Mily ebédek; A miniszternél mily étkek! Milyen étkek s mily ebédek!

Nem maradtam soh'se távol Potrohom nem engedé. Szomszédom híres szenátor, Sok nagy ur jobb- s balfélé... Ilyenkor a kiosi has Megtelit, mint a szivacs... Mily ebédek! Mily ebédek! A miniszternél mily étkek! Milyen étkek s mily ebédek!

Oly ember kell a pártnak, Akinek jó hang jutott, S ha baloldalt kiabálnak, Túlharsoz száz szónokot. Volt is ám ordítottás! Bömböltem, mint senki más Mily ebédek! Mily ebédek! A miniszternél s mily ebédek Milyen étkek mily étkek!

Sajtonkat bilincsbe vertem — Mert kormányom akará.

Ha a jó dicserni mertem — Engedélyt kaptam reá. És ha nem volt szavazó, En szavaztam contra, pro... Mily ebédek! Mily ebédek! A miniszternél mily étkek! Milyen étkek s mily ebédek!

Hogy megtetszem a királynak O mert az sokat jelent — Ha kérvényről disputálnak, Felkiáltok: „Napirend!” Sok számított e miatt Mág külföldön maradt. Mily ebédek! Mily ebédek! A miniszternél mily étkek! Milyen étkek s mily ebédek!

Rendőségünket dicserem. Megadok mindent neki! S küzdök Sváczért minden téren. Szivem Sváczot kedveli. Haad maradjon jóbarát! Jól vigyázzunk rája hát! Mily ebédek! Mily ebédek! A miniszternél mily étkek! Milyen étkek s mily ebédek!

Megfizethetek szépen — Számoltunk bár jó sokat — A minisztert és főképen Minket, potrohosokat! Kell, hogy népünk ne egyék, Hogyha nekünk nincs elég! Mily ebédek! Mily ebédek! A miniszternél mily étkek! Milyen étkek, s mily ebédek!

Mondhatom, nem rosszul jártam! Prokurátor lettem én! A fiám mindaharman Elhelyezve, s két ösém... S vár már az új sessio, Itt van vagy száz meghívó! Mily ebédek! Mily ebédek! A miniszternél mily étkek! Milyen étkek, s mily ebédek!

Avar Pál.

A veszközi igazság.

— Az Egyetértés eredeti tárczája. —

Irtá: Gyöngyösi László.

Szőnyű nap virradt Veszköczre. Pirók Tamás kisbíró már hajnalban jelentette a főbíró urnak a borzasztó eseményt. Sár Gergely főbíró uram a fristóki törkölös poharat is kiejtette a kezéből, nagy megotránkodásának miatta. A nagy méltatlankodás hozta a házba egymásután Mihó Gábor törvénybíró, Papszász Miklós, Csizke Daniel szenátor uraimékat.

Ilyen csufág még nem esett meg a falun. A rektor ur, Szunyogh, Alttia kamrájának falát megásták némely gazemberek, sonkát, zsirt, oldalszalonnát emeltek el onnan. Csizke Daniel már az ajtóban kiabálta: — Belső embert loptak meg gyáván, gyalázatosan! Pedig olyan magas hangja van, hogy ha kiereszt a templomban, az embernek kedve kerekedik a padás kulesat elkérni, hogy adófönt megkeresse.

Papszász Miklós erős megyőződéssel állta a rektorról, hogy majdnem úgy beszél, mint az öreg tiszteletes, ha olykor-olykor prédikál. Mihó Gábor pedig a mellére ütött és megindult ocozával jelentette ki: — Nekem meg komám! És a méltatlankodás sürü kikapadásait csak egy döngött a ház, mint a megboly-

gatott darazsfészék. Mert a mi igaz, igaz. Veszközi ember gyakran követ el locelekedet, de azt a környéken mivel. Az ügyetlenebb közül Kos Marton most is oda van a vármegyén. Az ő baba, minek fog helye, ha nem tud hozzá. Az ajtasabbnak aprómádia soja is akad, tan meg emitt-amott a ház falának kiásását is megselekedtek, de azt is csak környéken — ilyen-olyan helyeken, a kik csak arra valók, hogy elvigyek felök, a mi főbőségnek találódik. De nem, hogy veszköczit, hozzá belső embert így büntetlenül meglopjanak, no, ilyenről se az emberek emlékezete, de meg az más sem tud. Hozza meg az a rettentő gondolat fészkelődött az edemes fahu venet agyába: hátha valamely idegen tette így csúfja a falut? Ki se mertek mondani, de mindegyik leolvasta a másik vörös orozárról ezt a szörnyű aggodalmat: — Szíjat kell hasítani a hátából! — vélekedek Papszász Miklós. — Megnyitni való! — kiabált Mikó Gábor.

Csizke Daniel már ordított: — A hátszál fogra akaszljuk fel! Sár Gergely főbíró uram azonban tekintélyesen közhözökölt: — Hogy mit teszünk, majd csak a tanácskozás után tudódik ki. Pirók, hívó össze rögtön a községeláziara az edemes szenátor uraimékat!

Mert bizony tizenkét szenátor, két bíró-igaggalta nagy bölcsességgel a falu ügyét-batát, mivel hogy a veszköcziai hitet meretk volna rá tenni, hogy ezt meg nagy-ságos Boesky István fejedelem rendelte így, nehogy törvényes szabadságában esorba essék. A vármegye ugyan erősen kételkedett ebben, meg azt is mondta, minek is az a sok szenátor? No, de ná tud is valamit a vármegye a veszközi ügyekben. Attól csak olyan telik ki, hogy a múltkor is erős rendeletet adott az ellen, miért verekszik minden ünnep- és vasárnap a veszközi legénység? Megis felelt rá bölcsen a tanács. Csak isteni tisztelet után eszelecszik, egyeb-kepven pedig hol gyakorolja magát a ne-

mes hatóság, ha nem odahaza? Ha pedig nem gyakorolja magát a verekedésben, kiveri szejelet a zöldtollasoktól. Az ügyel-tenebb közül Kos Marton most is oda van a vármegyén. Az ő baba, minek fog helye, ha nem tud hozzá. Az ajtasabbnak aprómádia soja is akad, tan meg emitt-amott a ház falának kiásását is megselekedtek, de azt is csak környéken — ilyen-olyan helyeken, a kik csak arra valók, hogy elvigyek felök, a mi főbőségnek találódik. De nem, hogy veszköczit, hozzá belső embert így büntetlenül meglopjanak, no, ilyenről se az emberek emlékezete, de meg az más sem tud. Hozza meg az a rettentő gondolat fészkelődött az edemes fahu venet agyába: hátha valamely idegen tette így csúfja a falut? Ki se mertek mondani, de mindegyik leolvasta a másik vörös orozárról ezt a szörnyű aggodalmat:

Szajat kell hasítani a hátából! — vélekedek Papszász Miklós. — Megnyitni való! — kiabált Mikó Gábor. Csizke Daniel már ordított: — A hátszál fogra akaszljuk fel! Sár Gergely főbíró uram azonban tekintélyesen közhözökölt: — Hogy mit teszünk, majd csak a tanácskozás után tudódik ki. Pirók, hívó össze rögtön a községeláziara az edemes szenátor uraimékat!

Mert bizony tizenkét szenátor, két bíró-igaggalta nagy bölcsességgel a falu ügyét-batát, mivel hogy a veszköcziai hitet meretk volna rá tenni, hogy ezt meg nagy-ságos Boesky István fejedelem rendelte így, nehogy törvényes szabadságában esorba essék. A vármegye ugyan erősen kételkedett ebben, meg azt is mondta, minek is az a sok szenátor? No, de ná tud is valamit a vármegye a veszközi ügyekben. Attól csak olyan telik ki, hogy a múltkor is erős rendeletet adott az ellen, miért verekszik minden ünnep- és vasárnap a veszközi legénység? Megis felelt rá bölcsen a tanács. Csak isteni tisztelet után eszelecszik, egyeb-kepven pedig hol gyakorolja magát a ne-

mes hatóság, ha nem odahaza? Ha pedig nem gyakorolja magát a verekedésben, kiveri szejelet a zöldtollasoktól. Az ügyel-tenebb közül Kos Marton most is oda van a vármegyén. Az ő baba, minek fog helye, ha nem tud hozzá. Az ajtasabbnak aprómádia soja is akad, tan meg emitt-amott a ház falának kiásását is megselekedtek, de azt is csak környéken — ilyen-olyan helyeken, a kik csak arra valók, hogy elvigyek felök, a mi főbőségnek találódik. De nem, hogy veszköczit, hozzá belső embert így büntetlenül meglopjanak, no, ilyenről se az emberek emlékezete, de meg az más sem tud. Hozza meg az a rettentő gondolat fészkelődött az edemes fahu venet agyába: hátha valamely idegen tette így csúfja a falut? Ki se mertek mondani, de mindegyik leolvasta a másik vörös orozárról ezt a szörnyű aggodalmat:

Szajat kell hasítani a hátából! — vélekedek Papszász Miklós. — Megnyitni való! — kiabált Mikó Gábor. Csizke Daniel már ordított: — A hátszál fogra akaszljuk fel! Sár Gergely főbíró uram azonban tekintélyesen közhözökölt: — Hogy mit teszünk, majd csak a tanácskozás után tudódik ki. Pirók, hívó össze rögtön a községeláziara az edemes szenátor uraimékat!

Mert bizony tizenkét szenátor, két bíró-igaggalta nagy bölcsességgel a falu ügyét-batát, mivel hogy a veszköcziai hitet meretk volna rá tenni, hogy ezt meg nagy-ságos Boesky István fejedelem rendelte így, nehogy törvényes szabadságában esorba essék. A vármegye ugyan erősen kételkedett ebben, meg azt is mondta, minek is az a sok szenátor? No, de ná tud is valamit a vármegye a veszközi ügyekben. Attól csak olyan telik ki, hogy a múltkor is erős rendeletet adott az ellen, miért verekszik minden ünnep- és vasárnap a veszközi legénység? Megis felelt rá bölcsen a tanács. Csak isteni tisztelet után eszelecszik, egyeb-kepven pedig hol gyakorolja magát a ne-

A tanítóképző-intézetek szakfelügyelete.
A katolikus tanítók Országos Bizottságának tanítóképzésre felügyelő szakosztálya a kultuszminiszternek a tanítóképzőknek felügyeletére vonatkozó intézkedéseire kijelentette, hogy az állami ellenőrzésnek minden — de törvényben gyökerező — nemet szívesen látja. Az állatáras ismeri új intézkedést azonban el nem fogadja. Sőt erősen helytelenül. Ezen az alapon, Ember Károly, Guza-venicz Vilmos, Bilinszky Lajos, Dreisziger Ferenc, Keményffy Kálmán és többek hozzájárulása után, kimondja a szakosztály, hogy: 1. a miniszternek a képzők szakfelügyelete vonatkozó rendeletét elő nem készítette, államalkodott, sérelmes, törvényben nem gyökerező, s egyébként is teljesen elhibázott intézkedés. Eppen ezért kérem fogja a püspöki kárt, hogy ennek a rendelkezésnek az életbe lépésé ellen tekintélyének egész súlyát lépjen fel. 2. [Bilinszky Lajos javaslatára, a katolikus tanítóképző intézeti tanítványokhoz, köriratot küldenek, főkérve, hogy gyűléseket tartván, kérjék meg a fősztárokat, hogy a miniszternek emez intézkedést ellen tiltakozzanak. Végül: 3. Dreisziger Ferenc indítványára, megkéri a püspöki kárt, hogy a katolikus tanítóképzők szakfelügyeletét a saját körében rendezze.

A tanítók államegyelője. Köszénekel, felekezetiellen sűrűn fordul elő a tanítók állami szerepének kérdése. Az iskolafentartók örömet ragaszkodnak eddigi autonómiájuk jogaikhoz s iskolaiellenjelleget szívesen megőriznek továbbra is, ha anyagi erejük volna hozzá, illetőleg, ha erejük megleszterése el tudná határozni magukat. Minthogy azonban nyitva van előttük az az út, hogy elemei iskoláikat saját megterhelhetőségük nélkül is megterhessék, mert az állam 800 koronáig megfizetheti a tanítók fizetését, erejükkel nem lesztik meg. E helyett az állam segélyhez fordulnak, mivel rajtuk nevez az az előny is jár, hogy iskolák államotállásának elválasztásának. (Csalátszerűnek mutatkozik ekként újra bemutatni az államegyelőt nyújtásának föltételét, melyek a következők:

Az 1833. évi XXVI. t.-ez végrehajtása tárgyában kádott Utasítás 17. §-át szövegét a közönség és hűfelekkel népszerűségi iskolai hatóságai azon esetben, ha az iskolafentartók az iskolákban alkalmazott tanítóknak a törvény szerinti legkezebb fizetését hivatalosan megadott szegénységük miatt biztosítani nem képesek, indokolt előterjesztéssel a közigazgatás bizottság útján a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterhez fordulhatnak a hitvány pótlására szolgáló államegyelőt. Az államegyelő csak tanítói fizetésre adatik és pedig 800 koronáig, azon felül nem. Ha tehát a tanítói fizetés ellen, sőt föltuladva a 800 koronát, akkor államegyelő nem kerülhet. A tanítók igénybevétele a tanító és a kántori fizetés egyik (tanítómunka) velem. Ha a kántori és a tanítói fizetés a 800 koronát el nem éri, akkor a hitvány — a közbiztonság — fedezésére lehet államegyelőt folyamodni. A lakás és a hűfelek egyenlőre a fizetésükre nem számítattik. Uj szerződésnél is, ha a fennmaradó tanító fizetés a lakáson és kerten kívül 800 koronát megközelíti, öszvefogott állapítja meg. államegyelő nem kerülhet. Tanítói fizetés kiegyeztetése államegyelőt a vármege közigazgatási bizottság útján a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszternek kell folyamodni. Ezen ügyben minden bejegyzés.

A Budapesti (hivatalos) Tanítótestület tegnap igazgatóságának illett tartott Fajdlér Károly előnöveléssel. Tóth Kálmán utkar előadta a tanítótestület két évi számvetése alatt előnövelésről elmondott beszámolóját. Az igazgatóság helyettesei elmondták a 150 koronás pályadíj, a két 100-100 koronás Eötvös-alap osztályának odaítélését, valamint a fővárosi tanítóknak nyugdíjnyújtásának rendelkezése tárgyában készült emlékiratnak a tanács-hoz történt benyújtását. A naprend során a titkár előadja, hogy a tanítótestületnek tárgyalása alkalomával teljesedésbe ment a fővárosi tanítósság egyik régi vágya, mely a testület munkásságának fénypontja is egyúttal; nevezetesen, hogy a hivatalos Tanítótestület és a főv. közoktatási ügyosztály között szervi kapcsolat létesüljön. Nem lehet eléggé meglegelni ezt a vágyat, melynek az iskolák belső életére gyakorolható hatása. Bárczy István dr. tanügyi tanácsnok nem elhatározása tette lehetővé a tanítósság egyik régi ideáljának megvalósítását. Ennek alapján megalkadt a Tanítótestület kebelében a hivatalos konferenciák, melyeknek előbb Sztreyzer Lajos, az iparisk. igazgató testületének elnöke; Agotai Béla; az osztály-igazgatók testületének elnöke; Tóth Kálmán (egri); Bárczy István tanácsnoknak ez a bücs elhatározása nagyfontosságú következményekkel fog járni nemcsak az iskolák belső életének intenzív enélésére, de a testületi szemlének az egészséges irányban való kifejtésére is. A naprend következő tárgya a kerületi tanítói körök tavaszi munkaprogramjának megalkotása. Nagyon tanúságos és érdekes eszmecsere indult meg: „Az egyházban való tanítás” kérdéséről. Sztreyzer György mellett, Sztreyzer Lajos az egyházban 4-5 órai tanítás ellen adtak elő észrevételeiket, tapasztalataikat és tettek meg tételükbe foglalva javaslatukat. A kérdéshez sokan hozzászóltak s Agotai Béla indítványával együtt, mely a heli tanórák redukcióját kívánatosnak mondja, a kérdés határozat-hozatal céljából kiadott a kerületi tanítói köröknek. A második kérdés: „Helyes-e a tankönyvek illusztrálása”? Almásy János mellett, Schön József pedig ellene foglaltak állást. Ez a kérdés is kiadott a köröknek. Az igazgatóság ezeket a kerületi tanítói köröknek 50-50 koronát (összesen 500 koronát) pályadíjra engedélyezett azok részére, akik a legjobban sikerült tanítási órákat tudják bemutatni. Az igazgató tanács továbbá tekintette arra, hogy a lakásviszonyok a fővárosban kedvezőtlenül alakultak, megindította a főv. tanítók lakhatásának szabályozása tárgyában a mozgalmat. A legközelebb egybehívandó konferenciákon e tárgyban Maussong Géza és Székely Károly terjesztik elő javaslatukat. Az elnök bejelentette, hogy Peres Sándor szép gondolatát, egy tudományos pedagógiai havi folyóirat megindítása tárgyában magáévá tette, ebben az irányban tárgyalásokat folytat s az eszmét megvalósítani igyekszik. Az igazgatóság elnök is nagy örömmel hozzájárult. Az igazgatóságok Barics Ernő, Jankó István, Somogyi Béla és Sztreyzer Lajos javaslatára elhatározta, hogy az emlékszeg rövid idő tátra hírvon egybe rendkívül hasznos, amely felhatalmazást kért az emlékszeg részére, hogy az államegyelőt 3 év letele dacára az új választások egy időre emelje el s munkásságát alapvető szervezete szorító tovább folytassa.

Baró Wesselényi Miklós.
Már csak rövid napok választanak el bennünket attól a lélekelmő ünneptől, a mikorban Budapest főváros hálás közönsége hatványhét esztendő adósságát „Az árvai hajós”-sal szemben lerólni fogja. A képes lapok már is közölték azt a szép emléktáblát, mely ezt a nagy momentumot megörökíteni hivatta van és a melyet a Ferenciek templomának Kossuth Lajos-utcai falába már beillesztettek. A nagy Wesselényi elbenedő kultuszának ápolása és feltartása, fejlesztése és megerősítése elsőrendű kötelesség... írja dr. Kardos Samu és a mikor ezt írja, már le is írta ezt a hazafini kötelességet, olyan fényes emléket emelven a nagy hazafinak, a mely örök időre hirdetni fogja halhatatlan érdemeit.
Annak idején jeleztük, hogy dr. Kardos Samu, tudományos iródnak és díszes „Baró Wesselényi Miklós élete és munkái” című nagyszabású műben dolgozza föl azt az óriási anyagot, a minék öszvegyűjtésére ugyszólván egy emberéletet fordított, s a mi föléli mindazt a mi Wesselényire,

mint államférfira, mint hazafira, mint ember-barátra és mint — embersre vonatkozik.
A jelzett munka — epen a Wesselényi-napok idején — megjelent, s nemcsak igazolta a prospektus nyomon előlegezett élméretét, hanem messze túlszárnyalta minden várakozásunkat. A tudós szerző a hangsúlyszorgalommal öszvegyűjtött anyagalmazt hűmülős virtuozitással dolgozta föl. Komoly maradt, a nélkül, hogy tudáskának mutatkozzék; stílusra komoly illusztrációk, amelyek fontos okmány-melléletek, érdekes Wesselényi-levélek stb. kísérik és teszik meg érthetőbbé, meg élvezhetőbbé.
A Wesselényi-mű köntöse mindenben megfelel a belső erőnek tartalmaznak. **Legródy testvérek** nyomdaja pazar kiállításról gondoskodott. A fényes papirusok, elegáns szedés, a képek kitűnő reprodukálása és a díszes boríték egyaránt dicsérik a jóírt művészetet.
Dr. Kardos Samu nem fáradozása teljes sikerét érdemel. Nagy műve minden időre hazafias eszlekedet szímba benne, de az emberleletti erővel vitt nemzeti küzdelem mai napjában kétszeres érdem, hogy rámutat Wesselényire, a jobbjóság felszabadításának első uttójárre, a sajtó-és szabadságnak pedig nemcsak előharcosára, hanem vértanújára is, mert ilyen férhetetlen elvhűséggel, lángoló hazafisággal, jellemzőhár és bátor férfira van ma is szükségünk — jobban mint valaha!

hazai emberekből álló testületben nyilvánosan cismernék, hogy a papi képzésnél alsóbb, a tanári pedig magasabb képzettséget jelent.
Csak nyomjatók, szorítások lejjebb, lejjebb, a meddig csak lehet, tisztelt zsinati atyák, a református papok társadalmi állása, tekintélyei! Hisz a kopott kabátú tisztelletesek ugyis nagyon emlemték már az orrukat „demagógok”, rakoncátlan, engedetlen, dologkérdő nép lettek.
Egye bár, szép frangású szavak?
De legyen megnyugodva a református pápásig nem mi talluk ki, mind ott hangzóttak el ezek a zsinati tanácskozó termekben. Tehát abban a teremben, a hová éppen a református papok költöttek képzéselőfokot.
A nemzet lenézta már magyarul a **lat-vanhetések** jarmát, vajha a református pápásig is öntudatra ebredne s olyan felfűk küldene törvényhozó testületébe, kik nem saját érdeküket, hanem az egyház érdekében szolgálnak.
A mai ülésről tudósításunk a következő:
A reformátusok zsinatán Kun Bertalan püspök és gróf Dégenfeld József és azután báró Bánffy Deső elnökök. Jegyzők voltak: Sass Béla, Váro Ferenc és Döcsey Imre.
Tárgyalás alá került a tanügyi javaslat 504-541. szakasza.
Dr. Bartók György az 521. §-nál annak az eljárnásnak adott kifejezést, hogy gimnáziumi tanárokat csak református és nem állatában professz vallású tanítók alkalmazhatassanak. A házasság alkalmával megenged, hogy met vallású nő is alágyenek, de már a gyermekeket reformátusoknak kívánja neveltetni.
Fejes István az eredeti szövegét kerli előadón. Mivel a két prot. bizottság már a közbiztonságra nézve megállapodott, kerli a prot. bizottság megengedését.
Domahidy Elemér Fejes Istvánnal egyetértve, az eredeti szövegét fogadja el. Bartók Istvánnak csak második részével van egy vélemény.
Döcsey Imre is kerli a prot. kifejezés megengedését az első bekezdésben.
Radócsy György a bizottság módosítását ajánlja be az utolsó bekezdést illetőleg, melynek lényege az, hogy a szolgálati szabályzatot a konvent az egyházkerületnek utján állapítsa meg.
Bartók György személt az ő jogfűjára nem zárta be az agostai vallású tanárokat alkalmazásról, mert ezt lehozta. Azt azonban hangsúlyozza, hogy ha a tanítóktól megkérjük, hogy gyermekeiket reformátusoknak neveljék, ugyanezt melian megkövetelhetjük a tanároktól is.
A zsinat a §-es és második bekezdését eredeti szövegében fogadja el, miután Bartók Istvány módosítását mellőzték. A harmadik bekezdés az előadó módosításával fogadták el.
Korábbi vita fejtődött ki az 524. §-nál. Ez a §-ig hangzik:

EGYHÁZAK.

A zsinat.

(p. f.) A zsinaton ma mégis rendre került a vallásánörök ügye. Sajátos az a felteleg, mely ma a református egyház vezető embereit jellemzi. Egykor es pedig nem is olyan régen a református egyház előtt a legnagyobb képzettség volt a lelkesítő oklevél. Különbö, mely képzettségű lelkesítőket kerütek ki nemcsak az ügyvezető rektorok, hanem a gimnáziumi és teológiai tanárok is. Es ha véglegletünk a leltint elvizekedt sorant; első, közép és felső iskolákban oly sok himagós tanárral találkoztunk, hogy azokat a mostaniak jó része a sok képzettség dacára sem közelet meg. Pedig azoknak nem volt más oklevél, mint lelkesítő diplomájuk.
Es ha már meg kell is szivelnünk, hogy a lelkesítő oklevél ervenye az első, közép és felső iskolákban az állami törvények erénytelőre erénytelennellett, de azt már méltán tekintjük különös dolognak, mikor épen a református zsinaton azzal érvelnek, hogy azért tegyen a vallás-tanári tanári vizsgát is, hogy egyenlő rangú legyen a többi tanárokkal. Mintha csak Beostól tanultak volna el ezt az okoskodást, a hol a honvéd tisztek kellejű sasos kard-botja mellett azzal érvelnek, hogy a honvédok ez által lesznek egyenrangúak az osztrák tisztekkel.
Hát ugyan mit vélt az a szegény papi oklevél, hogy a mikor az állam kirekeszti a református intézetekből, akkor a zsinat is út rajta egyet, s nem tudja elegegősnek arra, hogy annak tulajdonosa a vallást taníthassa?

524. §.

Vallásánöröké olyan evangélikus református vallású egyének választottak, a kik mindkét lelkesítő vizsgálatot teljes öszvegyűjtő bizonyítványt tudnak felmutatni, vagy a kiknek teológiai magántanári oklevelük van.
A rendezésnélk vallásánörök a többi rendezés tanárokkal mindeben egyenlő jogok.
Bartók Imre nem helytelen minden intézkedésben a református állás szerezését, a vallás-tanítást vezethetnek más tanároktól is, bizsonyi a papjának a mi intézkedésekben. A vallásánörök nem akarja egy ember kezében összpontosítani. Es eddig megvárattottuk ker „jeles” vizsga helyett egyenlőre csak sikerrel végzettnek kíván a vallásánörök és ilyen értelemben indítványt nyújt be.
Antal Géza nem mindentben egyenik meg Bartók Imre véleményével. Igaz, hogy ha a lelkesítővizsgálatnál elörlöttük a minősítést, ut sem követelhetjük a jeles képzettség. Eddig azért kívántuk meg a jeles képzettség a vallásánörök, hogy a többi tanárokkal egyenrangúak legyenek és ezért ne érje őket letezés, mert már megörözték nem egyszer. Indítványozza, hogy vallásánöröké csak teol. magántanári képzettségű legyenek.
Anekül, hogy komolyabb fontosságot tulajdonított volna e babonának, mely szerint az így kifejtett név lesz az illető jövendőbeli név, mégis örült a jóslatnak. Az a bizalmas barátság, mely közte és Gorelkine között volt és a figyelme, melyet ez irányba tanúsított, észrevétel nélkül megváltoztatott érvelését. Ugy találta, hogy a földbírtokosok sokat nyert az által, hogy köveleiből megismertette magát; és azok a gondolatok, melyek azelőtt Vadine fele szállottak, most Fedorovitch Fedor köré csoportosultak. Meg volt róla győződve, hogy Gorelkineből kitűnő férfi lesz, azonfelül szép vagyona és gyönyörű kastély van. Nem volt herceg, az igaz!... Hite már úgy is megingott az „oroszhercegekben”. Kirának jöve erre már jelen is el lehetett volna nélküle...
— Kisasszony, — sugta valaki halgan fölébe.
Gorelkine termelt mellette. A nevelőnő öszvezetett.
— Megkísérlette a dolgot? — kérdezte a hatalomban és siker koronázta-e?
— Oh igen, egy paraszt ment erre... megkérdeztem a nevel.
— Nos és megmondta?
— Ön indoklér, felelte a nevelőnő, zavartan felnevelt.
— Tudom, hogy mitfelelt, szükségien tehát megneveztem, miután a paraszt én voltam.
Francziska Kisasszony ijedten felkiáltott, Kisasszony, folytatta Gorelkine megindult hangon, megismertem önt és becsültom is. Kérdem magamtól, miért is volt oly hosszú időre számszeg, hogy észrevegyem minden jutalajdonságot?... de el voltam vaklva, boldog voltam...
Felsőhátított.
— Ön ismeri az en szomorú történetemet — folytatta — ön nagyban elősegítette öntudatlanul e felelettem velem, a szívenem életem seb fájdalmait... Ezért öszinte hálaival viseltettem ön iránt, melyet lassanként egy sokkal melegebb, sokkal gyásgedebb érzélem váltott föl...
(Folytatás következik)

— Még csak fél tizenkét, majd tudtodor adom, ha elérkezett az idő.
— Általában nem vagyok álmos, melyotya gyengén az ezredes, anélkül, hogy ellentélt volna lényegedves biztatásának; néhány perc múlva szempilláit remegni kezdte, alkapsai leestek... Elaludt.
Ekor hozzament a mama s kérdezte fölé, hogy nem kívánsz-e arra, hogy mit tartogat számarra a jóvő? A fiatal leány tagadó mozdulatot tett. Az öreg elégedetlenül mormogta fogai között:
— Ez pedig így szokás az év utolsó napján; mért nem teszed te is azt, mit mindenké tesz?
— Nem kapva választ, kiment, kijáson huzva lábait; de nem sokára visszatért; karja alatt egy kakassal és egy csirkével, melyek erősen csapkodtak szárnyaikkal és eleven szögök.
— Mi az?
— Mire jök ezek az állatok, Marja?
— Borissófné és férje a lármarra felrezenetek álmodból és látolós szemekkel tekintettek szét a felbuzsákkított alom zavaros kifejezésével.
— Miután Nikolaevna Kira nem érdeklődik a jövője iránt, teszem én helyette, — felelt az öreg határozott hangon.
Elhelyezkedve a szalón kézőpén, csipőhöz szorítva a fezkendőző szárnyasokat, melyek minden áron szabadulni igyekeztek, egy marok magot vetett a padlóra, hátrahátrépet, eleresztette a foglyokat és a köles felé hajlva őket, így szólt:
— No, menjetek!
Egyezzerre egy kör képződött körülötte. Még Borissófné asszony is felkőnyökölt — s maga Francziska Kisasszony is nagy érdeklődéssel mutatott — csak Kira nem törődött semmivel.
— Ha a madarak csipkednek a szemekből, akkor az azt jelenti, hogy Kira még ez éven férjhez megy, magyarázta az öreg asszony.
A kakas megrázkódott, kitárta szárnyait, felelteite fejét, gögös tekintettel mérte veleg a társaságot és büszken indult az ajtó felé. A csirke mintegy felülten, készre háromszor megfordult önmaga körül, aztán megmondolalánul Chamoussia felé rohant és

— Még csak fél tizenkét, majd tudtodor adom, ha elérkezett az idő.
— Általában nem vagyok álmos, melyotya gyengén az ezredes, anélkül, hogy ellentélt volna lényegedves biztatásának; néhány perc múlva szempilláit remegni kezdte, alkapsai leestek... Elaludt.
Ekor hozzament a mama s kérdezte fölé, hogy nem kívánsz-e arra, hogy mit tartogat számarra a jóvő? A fiatal leány tagadó mozdulatot tett. Az öreg elégedetlenül mormogta fogai között:
— Ez pedig így szokás az év utolsó napján; mért nem teszed te is azt, mit mindenké tesz?
— Nem kapva választ, kiment, kijáson huzva lábait; de nem sokára visszatért; karja alatt egy kakassal és egy csirkével, melyek erősen csapkodtak szárnyaikkal és eleven szögök.
— Mi az?
— Mire jök ezek az állatok, Marja?
— Borissófné és férje a lármarra felrezenetek álmodból és látolós szemekkel tekintettek szét a felbuzsákkított alom zavaros kifejezésével.
— Miután Nikolaevna Kira nem érdeklődik a jövője iránt, teszem én helyette, — felelt az öreg határozott hangon.
Elhelyezkedve a szalón kézőpén, csipőhöz szorítva a fezkendőző szárnyasokat, melyek minden áron szabadulni igyekeztek, egy marok magot vetett a padlóra, hátrahátrépet, eleresztette a foglyokat és a köles felé hajlva őket, így szólt:
— No, menjetek!
Egyezzerre egy kör képződött körülötte. Még Borissófné asszony is felkőnyökölt — s maga Francziska Kisasszony is nagy érdeklődéssel mutatott — csak Kira nem törődött semmivel.
— Ha a madarak csipkednek a szemekből, akkor az azt jelenti, hogy Kira még ez éven férjhez megy, magyarázta az öreg asszony.
A kakas megrázkódott, kitárta szárnyait, felelteite fejét, gögös tekintettel mérte veleg a társaságot és büszken indult az ajtó felé. A csirke mintegy felülten, készre háromszor megfordult önmaga körül, aztán megmondolalánul Chamoussia felé rohant és

gel bíró papok alkalmazásának vagy olyanok, kik a teol. magántanárság helyett megfelelő iródnai működést tudnak felmutatni.
Fejes István Antal Géza indítványához csatlakozik, bár a jeles képzettség nem kívánja meg a vallásánörököt. Bartók Imre nézetét helyteleníti.
Radócsy Kálmán egyik nézetével sincs egy véleményen. Egy vallásánári képzetési szabályzatot kíván kidolgoztatni a konventtel, ahogy a legjobban felekezeten és megvan. A szöveget elfogadja, de csak addig, míg a konvent egy ilyen képzetési szabályzatot meg nem állapít. Ilyen értelemben ad be módosítást.
Váro Ferenc olyan végzett teológusokat, kiknek tanári diplomájuk is van, szívesen alkalmazna vallásánöröknek. Indítványt nyújt be ilyen értelemben.
Bartók György a „jeles” öszlyázat megkövetelést nem tartja szükségesnek. Ez még nem minősít senkit a helyes vallásánárira. Ajánlja, hogy a ceppan teológiai magántanári oklevelét kívánjanak a vallásánárságra pályázóktól, vagy megfelelő iródnai működést.
Mészáros János Révész Kálmán indítványát fogadja el.
Radócsy György a „jeles” kvalifikáció megkövetelést nem helyeli. Is teológiai magántanári, középiskolai tanári vagy megfelelő iródnai működést kíván. Azonban Révész Kálmán indítványát is helyeli.
Bartók Imre és Bartók György fenntartják indítványukat.
Antal Géza is Révész Kálmán indítványát helyeli és hozzájárul az előadó javaslatához.
A zsinat Révész Kálmán indítványát elfogadja, az ideiglenes kvalifikációt a következőkben állapítja meg: a „jeles” képzettség nem, de a teológiai magántanári képzettség imperatív megköveteli, vagy ennek hiányában megfelelő iródnai működés. Váro Ferenc indítványát elfogadja.
Jelenlételeen stílus módosításokkal fogadták el a következő §-okat egész a 531-ig.

531. §.
A rendez. helyállítás és más tanitók fizetése és képzése az állami tanitók javadalmának lekezesével nem lehet. Addig azonban, míg a tanári fizetés, bismely forrásból, eselleg állami, egyévi állami szünetelés emelhető, a jelenlegi fizetések következtében állapítottak meg: A rendez. tanitók fizetését megelölő lakáson vagy a helyett 600 korona lakáspénzen kívül 2400 korona alapfizetésen és ötből, együttesen 2000 koronáig emelkedő korlátok között kereshet nem lehet.
A nemtanítók az alapfizetés 2400 koronánál több, a lakáspénz az alapfizetés egyenlő részében állapítottó meg.
A helyettes tanitók fizetése 2000 koronára.
A lárma- és emeltanár fizetése legalább 1800 korona alapfizetés, 400 korona lakáspénz és ötből 100 koronás korlátok.
Döcsey Imre szerint akkor átköltötte meg ezt a §-t a bizottság, mikor a Stáhl-Wassics-féle javaslat a korlátok rendszer alapján állapította meg a tanári fizetéseket. Azonban a helyett az önk megváltozott. Az állam affra személyi pótlókat alapján rendez a tanári fizetéseket az 1904. I. felezékben. Ezt a §-t úgy kellett megváltoztatni, hogy ebbe a minden alapon történő rendezésen helyettesítések, lenyeg az, hogy rendez tanári fizetés 2400 korona alapfizetésnél kevesebb nem lehet és 30 év szolgálat után legalább 2000 koronáról emelkedésű. Javaslója, hogy a §-t új szövegben vegyi adassék vissza a bizottságnak.
Antal Gábor a §-t első mondatában szol. Indítványozza főnökből mondat olyan módosítást, hogy a tanitók fizetése a fentebb tanitók állapítsa meg, tekintetbevéve az állami tanitók fizetését.
Domahidy Elemér az igazgatóknak megelölő bizottsági bizottsági indítványozza a régi törvény 470 §-t alapján.
Kise Albert Döcsey Imre módosításának ázvegenelét kifogásolja.
Gróf Dégenfeld József szerint Döcsey indítványa nem válik be a mostani fokozatos rendezésnél.
Radócsy György Domahidy indítványát elfogadja.
Antal Gábor pedig indítványát visszavonta.
A zsinat elvileg Döcsey Imre indítványát fogadja el, hogy a §-t úgy szövegessék, hogy abba mind a három rendszer helyettesítéssel, Domahidy polissa elfogadtattól.
E szakasz elfogadása után szünet következett. Szünet után a főiskolákról szólt fejezetet rendez baró Bánffy Deső elnökleleté alatt tárgyalják.
Az 550-563 szakaszok a főiskolai rendezésről, helyettes és magántanárokról intézkedik; az 564. szakasz a kezdő tisztviselőkről szól, míg az 555-562 szakaszok a tanulókat, szakosztályokat, főiskolai tanácsot és felügyeleti tárgyakat. E szakaszokhoz is számos módosítványt nyújtottak be és ezekhez hozzászóltak Bartók György és Antal Gábor püspökök, Fejes István, Molnar Béla, Fekete Marton, dr. Segedy Ferenc és Radócsy György előadó, azonban a zsinat az eredeti szövegét tette magáévá néhány kisebb és stílus módosítással.
Hétón, a legközelebbi tárgyalási napon napirendre kerül az alkotmányügyi bizottság jelentése az 1848. XX. törvényzikk végrehajtása ügyében.

Az orosz-japán háboru.

Ma természetesen, mint előző volt látható, erkezik a bekehérek szófolata. A Times washingtoni tudósítója egyenesen demontálja azt, mintha Roosevelt ellátsa volna a békeközvetítés Japán és Oroszország között. Egy távirat már jelentette, hogy az orosz hadsereg eddigi vezérkari főnökét, Szaharov tábornokot elmozdították állásából s helyébe Karkevics tábornokot neveztek ki. Karkevics tábornok 1836-ban született, 1877-ben lett hadnagygyá és aanton gyorsan karriert csinált a vezérkariiban, amelybe 1882-ben hívták meg, mikor a vezérkari iskolát elvégvete Csapatszolgálatának ideje mindössze egy esztendő. A háboru kitörése előtt a vilnai kerület katonai öszvezetéseinek főnöke volt, majd Kuropatkin hadseregének főszázlasmestere lett, a második mandzsuiai hadsereg felállításán után pedig Linevics tábor-

— Add ide a pipát, gyermek!
Kira oda nyújtotta az égő pipát, ó pedig fogai közé vette, néhány szippantott s aztán lusta, hosszos tekintettel bámulta a kályhában fel-fellobbanó lángnyelveket.
— Nézzek csak, nézzek, kiáltott fel vidáman Francziska Kisasszony — mintha egy pár állana egy templom előtt... és a templom menüjére hasonlít a Nikolskohez.
— Valóban... és a hölgy önhöz hasonlít, Francziska Kisasszony — mondotta nevetve Ilarion. — A fiatalembert nem igen látom, de azt hiszem, hogy az ön, Gorelkine. A fiatalok körülvettek a nevelőnőt, és vizsgálgatták a megfogyott viaszot, melynek képmása visszaverődött a falon. Ök nem láttak egyebet, mint egy határozatlan körvonalu, alakatlan tömeget, de Francziska Kisasszony templomtól vélt látni, haranggal, bejáratlalt és ablakokkal, melyeknek meg a számát is megjelöltte. Két kis viaszszellet toladott a falon fény rajzhoz: ezek emberi arcok, egy férfi és egy nő — jelentette ki.
— Karjait egymásbafüzik — folytatta.
— És a férfi szívesen hajtársához, — suttogta halgan Gorelkine, élénk gesztusokkal kísérve szavait — azt mondja neki, hogy elragadja...
Francziska Kisasszony elpirult és visszatért az asztalhoz.
— A mi viaszunk bölcset ábrázol — szólalt meg Ilarion, megszorítva neje kezét.
Borissófné asszony félig nyitott ajkai körül éles hortyogás hallatszott. Az ezredes kezéből is kiesett a pipa, fejt a szék támlájára nyugtatva elszundított. Chamoussia nagyokat ásiított és nyújtzkodott; Nitsky asszony és férje szótlanul ülték egymás mellett, mindegyik követve saját gondolatainak fonalát, mely a szép muliba nyult vissza.
— Kira felemelte a leesett pipát és óvatosan apja lárdóire helyezte; de ez felébredt, kiegyenesedett és megdörzsölte álmos szemét.
— Mi az kincsem? Nem aludtam, biztosítalak... De nincs még éjt?
Kira végigsimította apja haját, megnyugtatta s visszahelyezte fejét a karosszékre.

— Add ide a pipát, gyermek!
Kira oda nyújtotta az égő pipát, ó pedig fogai közé vette, néhány szippantott s aztán lusta, hosszos tekintettel bámulta a kályhában fel-fellobbanó lángnyelveket.
— Nézzek csak, nézzek, kiáltott fel vidáman Francziska Kisasszony — mintha egy pár állana egy templom előtt... és a templom menüjére hasonlít a Nikolskohez.
— Valóban... és a hölgy önhöz hasonlít, Francziska Kisasszony — mondotta nevetve Ilarion. — A fiatalembert nem igen látom, de azt hiszem, hogy az ön, Gorelkine. A fiatalok körülvettek a nevelőnőt, és vizsgálgatták a megfogyott viaszot, melynek képmása visszaverődött a falon. Ök nem láttak egyebet, mint egy határozatlan körvonalu, alakatlan tömeget, de Francziska Kisasszony templomtól vélt látni, haranggal, bejáratlalt és ablakokkal, melyeknek meg a számát is megjelöltte. Két kis viaszszellet toladott a falon fény rajzhoz: ezek emberi arcok, egy férfi és egy nő — jelentette ki.
— Karjait egymásbafüzik — folytatta.
— És a férfi szívesen hajtársához, — suttogta halgan Gorelkine, élénk gesztusokkal kísérve szavait — azt mondja neki, hogy elragadja...
Francziska Kisasszony elpirult és visszatért az asztalhoz.
— A mi viaszunk bölcset ábrázol — szólalt meg Ilarion, megszorítva neje kezét.
Borissófné asszony félig nyitott ajkai körül éles hortyogás hallatszott. Az ezredes kezéből is kiesett a pipa, fejt a szék támlájára nyugtatva elszundított. Chamoussia nagyokat ásiított és nyújtzkodott; Nitsky asszony és férje szótlanul ülték egymás mellett, mindegyik követve saját gondolatainak fonalát, mely a szép muliba nyult vissza.
— Kira felemelte a leesett pipát és óvatosan apja lárdóire helyezte; de ez felébredt, kiegyenesedett és megdörzsölte álmos szemét.
— Mi az kincsem? Nem aludtam, biztosítalak... De nincs még éjt?
Kira végigsimította apja haját, megnyugtatta s visszahelyezte fejét a karosszékre.

— Add ide a pipát, gyermek!
Kira oda nyújtotta az égő pipát, ó pedig fogai közé vette, néhány szippantott s aztán lusta, hosszos tekintettel bámulta a kályhában fel-fellobbanó lángnyelveket.
— Nézzek csak, nézzek, kiáltott fel vidáman Francziska Kisasszony — mintha egy pár állana egy templom előtt... és a templom menüjére hasonlít a Nikolskohez.
— Valóban... és a hölgy önhöz hasonlít, Francziska Kisasszony — mondotta nevetve Ilarion. — A fiatalembert nem igen látom, de azt hiszem, hogy az ön, Gorelkine. A fiatalok körülvettek a nevelőnőt, és vizsgálgatták a megfogyott viaszot, melynek képmása visszaverődött a falon. Ök nem láttak egyebet, mint egy határozatlan körvonalu, alakatlan tömeget, de Francziska Kisasszony templomtól vélt látni, haranggal, bejáratlalt és ablakokkal, melyeknek meg a számát is megjelöltte. Két kis viaszszellet toladott a falon fény rajzhoz: ezek emberi arcok, egy férfi és egy nő — jelentette ki.
— Karjait egymásbafüzik — folytatta.
— És a férfi szívesen hajtársához, — suttogta halgan Gorelkine, élénk gesztusokkal kísérve szavait — azt mondja neki, hogy elragadja...
Francziska Kisasszony elpirult és visszatért az asztalhoz.
— A mi viaszunk bölcset ábrázol — szólalt meg Ilarion, megszorítva neje kezét.
Borissófné asszony félig nyitott ajkai körül éles hortyogás hallatszott. Az ezredes kezéből is kiesett a pipa, fejt a szék támlájára nyugtatva elszundított. Chamoussia nagyokat ásiított és nyújtzkodott; Nitsky asszony és férje szótlanul ülték egymás mellett, mindegyik követve saját gondolatainak fonalát, mely a szép muliba nyult vissza.
— Kira felemelte a leesett pipát és óvatosan apja lárdóire helyezte; de ez felébredt, kiegyenesedett és megdörzsölte álmos szemét.
— Mi az kincsem? Nem aludtam, biztosítalak... De nincs még éjt?
Kira végigsimította apja haját, megnyugtatta s visszahelyezte fejét a karosszékre.

— Add ide a pipát, gyermek!
Kira oda nyújtotta az égő pipát, ó pedig fogai közé vette, néhány szippantott s aztán lusta, hosszos tekintettel bámulta a kályhában fel-fellobbanó lángnyelveket.
— Nézzek csak, nézzek, kiáltott fel vidáman Francziska Kisasszony — mintha egy pár állana egy templom előtt... és a templom menüjére hasonlít a Nikolskohez.
— Valóban... és a hölgy önhöz hasonlít, Francziska Kisasszony — mondotta nevetve Ilarion. — A fiatalembert nem igen látom, de azt hiszem, hogy az ön, Gorelkine. A fiatalok körülvettek a nevelőnőt, és vizsgálgatták a megfogyott viaszot, melynek képmása visszaverődött a falon. Ök nem láttak egyebet, mint egy határozatlan körvonalu, alakatlan tömeget, de Francziska Kisasszony templomtól vélt látni, haranggal, bejáratlalt és ablakokkal, melyeknek meg a számát is megjelöltte. Két kis viaszszellet toladott a falon fény rajzhoz: ezek emberi arcok, egy férfi és egy nő — jelentette ki.
— Karjait egymásbafüzik — folytatta.
— És a férfi szívesen hajtársához, — suttogta halgan Gorelkine, élénk gesztusokkal kísérve szavait — azt mondja neki, hogy elragadja...
Francziska Kisasszony elpirult és visszatért az asztalhoz.
— A mi viaszunk bölcset ábrázol — szólalt meg Ilarion, megszorítva neje kezét.
Borissófné asszony félig nyitott ajkai körül éles hortyogás hallatszott. Az ezredes kezéből is kiesett a pipa, fejt a szék támlájára nyugtatva elszundított. Chamoussia nagyokat ásiított és nyújtzkodott; Nitsky asszony és férje szótlanul ülték egymás mellett, mindegyik követve saját gondolatainak fonalát, mely a szép muliba nyult vissza.
— Kira felemelte a leesett pipát és óvatosan apja lárdóire helyezte; de ez felébredt, kiegyenesedett és megdörzsölte álmos szemét.
— Mi az kincsem? Nem aludtam, biztosítalak... De nincs még éjt?
Kira végigsimította apja haját, megnyugtatta s visszahelyezte fejét a karosszékre.

kari főnöke lett s a vezérkar fejévé nevezték ki, amikor Linevics lett a fővezér.

Mai híreink egyébként itt következnek:

A béke kilátásai.

London, ápr. 1.

A Times washingtoni tudósítója megegyésről szóló hírt közölt, amely szerint Roosevelt elnök elvállalta a közvetítést Japán és Oroszország között.

Az orosz mozgósítás.

Pétervár, ápr. 1.

A hetedik hadtest mozgósítása április végéig be lesz fejezve, de nagyon kétséges, vajon azonnal elindítják-e a harcra, mert a siberiai vasut most hosszabb ideig hadiszer és eleség szállítással elfoglalták.

Pétervár, ápr. 1.

A főváros katonai köreiben a Ruszkój Szlovo szerinti elhatározottak tekintik a második testőrgyalogadosztály mozgósítását. Ez valószínűleg a testőr-tüzérendőrrel vonul táborba. A második lovashadosztályról még mitsem tudnak.

A japán kölcsön.

New-York, ápr. 1.

Az amerikai jegyzőket a japán kölcsönre majdnem öt millióra becsülik.

KÖZIGAZGATÁS

Újabb munkaszaporodás.

A közigazgatás egyszerűsítése, hogy mi-ként sikerült, köztudomású, hogy miatta több lett a dolgnak, minden jegyző sajnósan tapasztalta, de ez még nem minden! Újabb munkaszaporodás is történt, úgy, hogy a napnak 24 órája nemcsak kevés lesz a jegyzőknek, ha minden dolgot pontosan és lelkiismeretesen el akarja végezni.

Mik ezek a munkaszaporodások? Alább felsorolom őket. Előbb azonban minden illetékes tényezőnek felhívom a figyelmét arra a valóban keserves állapotról, amelybe a jegyzők fizetésrendezésének ügye jutott. Ide s tova egy éve nullt annak, hogy az előző években sok fáradságot küzdtem és a kormány jóakarati támogatása mellett rendeztettem a jegyzők fizetését, mely törvényben szentesített is. Öröm fogta el a jegyzők kar nagy részét, főként az ország ama vidékein, ahol a nép szegénysége miatt nehezebb az életfentartás; s sajnos azonban a fizetésrendezés számos varmegyesben mind-azideig még csak a papíron van meg, mert nemhogy a folyó év, de még a múlt évi fizetés-pótlékokat sem utalványozták ki. Így aztán a reménytelen ült-örvényszék csak-hamar elmuld és most nem tudjuk, hogy eljűnk-e tovább, vagy mondjunk le a jobb jövőről?

A fizetésrendezés nem csupán a májrég megérdemelt anyagi létentartáshoz volt szükséges, hanem, mint általában tudva van, szükségessé tette azt az új közigazgatás egyszerűsítési törvény végrehajtása is.

E törvény elbélteletése a jegyzőktől sokkal több munkát és fáradságot, pontosabb szolgálatot s gyakoribb utazásokat követel, mint az eddigi gyakorlat, mert a szolgálat egyöntetűsége mellett, mely tényleg megvan, a munka nem apadt, sőt ellenkezőleg, szaporodott, a mennyben határidők-höz kötelezték s ezeknek meg nem tartása felelősséget és kártérítést von maga után. Ha már most a törvény fokozottabb munkát követel, természetesen, hogy ezzel a kiadások is emelkednek, az utazások ugyanis költséggel járnak és erre külön felelősséget a jegyző nem kapott. Akarva, nem akarva kénytelen tehát most ezt a sajátjától fedezni, mert másként ügyeit el nem intézheti.

Az egyszerűsítés kapcsolatosan kineveztek a közigazgatás közgyűmának is, jölehet az 1877. évi XX. t. c. értelmében jegyző közgyűmán nem lehetett. De mivel az ország sok varmegyében, különösen idegen ajku vidékeken alkalmatlan kapni nem lehetett, a jegyzők munkáját igénybe kellett venni s mondhatni, egyharmad része a jegyzőknek e téren is igen fontos szolgálatokat tesz. Ez a szolgálat azonban magával hozza, hogy a közigazgatásban a gyámok és kiskorúakat dögökben meg kell látogatni, ügyeket rendezni — és erre külön költségeket ismét nem kap a jegyző.

De hát legalább csak azt kapnak meg, a mit megérdemelt nekik! Ők azonban még ma is túrelmellen s hatóságai iránti kötelességgel megelégednek, ami helyüket meggyűvással kénytelenek vámi helyzetük javítását s bizalmam reménykednek abban, hogy minden politikai pártállástól eltekintve, az intéző török a rendes közigazgatás érdekében létesített törvényes intézkedéseket végre valahára életbeleptetik.

Am az egyszerűsítés törvényével kapcsolatosan szabályozták a kivándorlási törvényt is. Tagadhatatlan, hogy ezáltal a kivándorlás csökkenni fog, mert az utirány megjelölést is többeket itthon-maradásra késztet. Azonban a jegyzőtől ez a törvény is kétszeres munkát, figyelmet és óvatosságot követel, mert míg ezelőtt egyszerűen a kivándorlásra vonatkozó föltételeket kellett vizsgálni, ma a népfelvilágozó nyilvántartás és statisztikai lapok vezetéke négyzerez munkát okoz!

Erre nézve azonban szabad legyen megemlítenem azt a tapasztalatomat, hogy dacára az előjárások óvatosságának a kivándorlók ravaszágán kifogni nem minden esetben lehet, annál kevésbé, mivel a még mindig működő titkos ügyrendek látják őket tanácsosnak és a saját érdekeiknek meg-

felelően támogatják. Még fokozottabb éberségre van tehát itt szükség és ez, valamint számos, főként az államot illítő egyéb hivatalos teendő a jegyzők sokoldalú munkas tevékenységét annyira igénybe veszik, hogy hivatalos működésének végeztetésére a fizetés tényleges felmérése és kiutalása életszükségletet képez.

Alsó-Komárnik, 1905. március 28.

Bujnovszki József jegyző.

Betöltendő jegyzői állások

Bordosi körjegyzői állás, 1680 K, április 20-ig, székelykeresztúri főszo-gabiróság.

Nósvai körjegyzői állás, 2080 K április 3-ig, (ruthen nyelv szükséges) Nósvai főszo-gabiróság (Bereg vm.).

Bogyzsói adókezelői jegyzői állás 1000 K tiz hold föld, április 15-ig, Kalocsa főszo-gabiróság.

Nagy-igmándi jegyzői állás, 1617 K, 5 hold föld, április 15-ig Nagyigmándi főszo-gabiróság.

Kisköcski körjegyzői állás, 1380 K, fél hold föld, április 8-ig, Czelidömöki főszo-gabiróság.

Prijepezi körjegyzői állás, 2020 K, április 12-ig, Bozovici főszo-gabiróság.

Turólyai jegyzői állás, 1980 K, földhasználat, május 2-ig, Balassagyarmati főszo-gabiróság.

Benei körjegyzői és I. segédjegyzői állások, 1930, illetőleg 820 K április 5-ig.

Vranyczi jegyzői és segédjegyzői állások, 2300 K, illetőleg 1000 K, április 5-ig, Jámi főszo-gabiróság.

Csikszadai segédjegyzői és anyakönyvezetői helyettesi állás 600 K, április 20-ig Csikszadmartoni főszo-gabiróság.

TÖRVÉNSZÉK.

Megsemmisített mandátum.

A Kuria rövid időn belül már a második mandátumot semmisítette meg. Eddig csak két esetben hozott végleges ítéletet, mindkettőben kormánypárti képviselő mandátumát mondotta ki érvénytelennek. Az elsőben a szolnoki kerület hivataláról le nem mondott főszo-gabirója, Rudnay István fizette meg mandátumával azt a kormánypárti kerületben elbatalmasodott visszaélelt, hogy a főszo-gabirók saját hatáskörükben, hivataluk lemondása nélkül léptek fel jelölteknek és ha elbuktak, visszatértek főszo-gabiróvá, — ma pedig a választási elnök visszavételére miatt semmisítette meg a Kuria dr. Serbán Miklós alsó-árpási kormánypárti képviselő megválasztását.

A Kuria ítélete megadta erre a méltó feleletet. Megsemmisítette dr. Serbán Miklós mandátumát, mert Szabó Károly választási elnök a szavazást délután öt órakor felbeszárkította és csak hét óra után rendezte el annak folytatását. A petíció szerint Serbán-nak nem volt meg az elegendő szavazata, választóit pedig nem tudta a kellő időben az urna elé állítani.

Az 1874. évi XXXIII. tc. 80. §-a és az 1899. évi XV. tc. §. 23-ik pontja a leg-határozottabban kimondja, hogy a szavazás felfüggesztése legfeljebb két óra hosszát tarthat és ennek bármely eskély megoldása törvényes útján maga után. Szabó Károly választási elnök nyílt törvényességet követelt el és a Kuria ezt a mandátum megsemmisítésével torolta meg. Tessék majd ezután az elnök urának első sorban a törvényt is betartani!

A Kuria második választási tanácsa Vavrik Béla elnökével érvénytelennek mondotta ki dr. Serbán Miklós kormánypárti képviselő mandátumát, amelyet ellenfelének, a román nemzetiségi Vaszu Oktaviánnak pártja támogatott meg. Az ítélet szövege így hangzik:

Ötelve a király nevében! A fogerasmegyei alsó-árpási választókerületben, Alsó-Arpásan, 1905. január 26-án, megtartott ország-nyitési képviselő-választás, a melyen megválasztott országgyűlési képviselőnek dr. Serbán Miklós jelentett ki, az 1899. évi XV. törvények 3. szabásának 23. pontja alapján érvénytelennek mondatik ki és Szabó Károly választási elnök végrehajtás terhével arra kötelezték, hogy az eddig fölmerült 12 korona 90 fillér költség hozzájárulásával 912 korona 90 fillért a kérvényezőknék tizenöt nap alatt fizessen meg.

A Kuria indokolásában kimondja, hogy bebizonyítottunk látja, hogy Szabó Károly választási elnök két óráig meghaladó időre fűggesztette föl a szavazást, a mi törvénybe ütközik s föltétlen érvényteleníti ok. Bronyira látta ezt a Kuria az előjárások törvényekből, a melyeket a választási elnök és a szavazatszedő-különítésgaz-felvételek, s a melyekből kivülkül, hogy a szavazást délután 4 óra 55 perczkor szakította félbe a választási elnök s csak 7 óra 5 percz után folytatta. Az is meg van állapítva, hogy S-bannak akkor sem volt anyi szavazata, a mennyi a választókerület összes választási szá-mához képest az általános többség részére meg-állapította volna. A választási elnöknek ez a vá-lasztás érvénytelensége, mert az 1874. évi XXXIII. törvények 80-ik szakasza és az 1899. évi XV. törvények 3-ik szakasának huszon-harmadik pontja határozottan kimondja, hogy a szavazás fűggesztése legfeljebb két óra hosz-szát tarthat s ennek bármily eskély megol-dása is a törvényesítést vonja maga után.

A Kuria ezt az ítéletet meg fogja küldeni a képviselőház elnökének.

Művészbecsület. Általános érdeklődéssel költő pört tárgyalt ma Baló bíró a büntető-járás-bírósnál, amelynek anyagát Szikszay Ferencz, urnevés festőművésztünk és Ernst Lajos, a Nemzeti Szalon ügyvezető igazgatója között fel-merült rágalmazás és becsület sértés szolgá-tatta.

Szikszay Ferencz Párisban élő, jeles festőnk, mult hó folyamán kollektív kiállítását rendezte ideháza a király héraldájában, mely úgy a saját, mint a művésztársaság és a magyar közönség pártatlan tetszésével és pártatlan sikerrel talál-kozott. A kiállítás még megnyitása előtt Szikszay engedélyével Ernst Lajos is meglátogatta és rö-gtön utána festőművészekből, kritikusokból álló-kávéházi társaságban, ahol a pro és contra vé-lőmondoj vami sürűn váltakoztak, oda nyilatko-zott, hogy van a kiállításban néhány olyan remek-kép, a mit nem is Szikszay, hanem talán más-francia mesterek festettek. Az elismerő kritiká-nak ezt az igazán különös és szokatlan formáját később Leskó Béla, a Nemzeti Szalon segítőké-ri is meghallotta, aki viszont Szikszay Ferencz-nek mondotta el Ernst elismerő szavait: «Szikszay annál méltóbb és jogosabb haragra lobbant, mert Ernst Lajost okolta azért is, hogy nek-mint szociálatérnek a Nemzeti Szalon terméit csak-oinyan föltételek akarták a választmány olyan kiállításra átengedni, ha Szikszay zsűri alá bo-csátja képeit, ami az idegen és nagy anyag miatt-mar eleve lehetetlen volt.

Márczius elején Szikszay ezért egy villamos kocsin véletlenül találkozván Ernsttel, hevesen kikélt eljárása ellen és kifakadásával őt becsü-létsében is erősen megsértette. Amiert viszont Ernst Lajos jelentette fel becsület sértésért Szikszay Ferencz.

A mai tárgyaláson Hoek János képviselő, dr. Lázár Béla tanár és Leskó Béla tanácsjegyzője után Ernst Lajos kijelentette, hogy a sértő-kifejezést nem használta és sohasem volt szándékában Szikszay művészetét, az fel-jegyeztetést magát megsértém. Ha ez fel-jegyeztetést mégis megörítet volna, saj-nálja a történelket. Mert Szikszay Ferencznek művészi becsülete ellen ő soha egyetlen szóval sem vihettett tudatosan.

Szikszay Ferencz ezután kijelentette, hogy ha ő meg is sértette a villamoson Ernst Lajost, ezt a terjesztett rágalom miatt ezért jogos fel-háborodásában tette. Neki, mint magyar művés-znek, sajnos, idegen földön kellett az első sikerig átvergődnie, idegen kenyéren, idegen művészet között kellett érvényesülést megszerzenie, most, hogy műveit külföldi sikerei után hazájának is be akarta mutatni, itt Ernst Lajos részéről mű-vésztársaság megrágalmazásával találkozott. Fel-háborodása tehát csak jogos lehetett, Most Ernst kijelentése után annak szándékát tudomásul veszi és panaszától eláll.

Ezzel a bíró a további eljárást beszüntette. — Uzsora vácója. Dr. Frenkel Sándor fővárosi orvos még 1902. március havában Telkes Zsigmond éskészészre fordult penzkölcsönért, a ki közvetlenül ajánkozott, hogy Nigri Béla budapesti éskészész 100 korona kölcsönt fog szerezni zálogulgy fedezete mellett. Dr. Frenkel erre átadott Telkesnek 8 zálogjegyet, a mirt ez a Nigritől 100 korona készpénzt hozott azzal a kikötéssel, hogy érte havonta 10 korona kamat-tól kell fizetnie. De nemcsak ezt a kamatot fi-zette, hanem egyéb czeven meg 20 koronát is-vettek az orvostól. Dr. Frenkel ekkor uzsora-végétse miatt fejlettemte mind a két éskész-észre, Telkes Zsigmond ellen az égyesség meg a tárgyalás folyamán ejtetve el a vadat s a budapesti törvényes csak Nigri Béla ellen járt el. Ezt követően az ügy a bíróságra került, ahol 150 korona pénzbüntetésre ítélt. A bírósá most tar-gyalta az ügyet Ráth Zsigmond elnökösében és dr. Weisz Odén ügyvéd meghatalmítása után ten-jelen felmentette a vádaltat a vád alól, mert a bíróság nem látta bejártnak azt, hogy a sérté-let szorult helyzetét kihasználta volna.

A zselé potlózió. A Kuria első választási tanácsában Pass Andoréknak ma de-után kettel-fél órakor hirdette ki a látározatot Revai Mór székli mandátuma ellen beadott petíció dolga-ban. A Kuria úgy a kérvényt, mint az ellenkér-vényt felhozott pontjaira nézve elrendelte a viz-számolást és annak végrehajtásával a kolozsvári ítéletábrát hozta meg.

Féltékeny szoremol. Rózi József, a ki tavaly, november 8-án forgapisztolával rálőtt Jónás Ilona varrónőre, emberölés vétségével vá-dolva, ma állott törvényt az esküszék előtt. Az esküszék dr. Fazekas ügyvéd védelme után, csupán súlyos testi sértes vétségében mon-dotta ki bűnösnek s ennek alapján négy havi fogházra ítélte.

EGYESÜLETEK.

Az Országos Párba-jelölés Szövetség tegnap este Rakozsky István számvizsgáló elnök elnökletével látogatólag igazgató-tanácsos ülés-t tartott. Az ülés elején az elnök leg-életes sa-vakban emlékeztet meg Neuschloss Marcellt és Ambrozovics Béla igazgató-tanácsosok elhunytá-ról; emléküket jegyzőkönyvileg örökítette meg. Elhatározta azután az igazgató-tanács, hogy a végleges megállított és közgyűlésileg is jó-vá hagyott szabályzatot, amely a becsületüggyel-eljárnást írja körül, megküldi a vidéki szövetség-nek, valamint a fővárosi és vidéki kaszinóknak és egyéb nem politikai czélú egyesületeknek a végből, hogy a becsületbírósi alaprajzom ész-szeállításánál jelenjenek a maguk részéről oly-félfantak, a kik a becsületbírói tisztséget el-vállalni hajlandók. Ezeknek beérkezése után a szövetség nyomban hozzáállt komoly felada-táshoz. A folyó ügyek során Gergely Ede föltű-tár jelentette, hogy a módosított alapszabá-lyokat a belügyminiszter jóváhagyta. A módosi-tás a szövetség között a hadügy-és honvédelmi-miniszterrel s így most már semmi sem áll út-jában annak, hogy a tartalékos és nyugdíjazott-társak a szövetségbe beleljenek. Ezt a hadügy-i kormány rendeletileg is közzé fogja tenni. Tu-datta továbbá a föltű-tár, hogy Bourbon Alföz-herceg az elnököz, a lelkökböz és föltű-tárhoz intézett leveleiben melegen érdeklődött a szövét-ség munkálkodása iránt és sokat remél a becsü-létyi szabályzat sikerétől. A herceg örömmel értesült a szövetség, hogy Spanyolországban is megalkult már a párba-jelölés liga, amelynek tagjai között a spanyol társadalom színe-jeva-

foglat helyet. Végül sajnálatlalt jelentette be az elnök, hogy Kende Lajos, a szövetségnek meg-alkadása óta huzgó pénztáros, sokoldalú elfog-adására való tekintettel, állásáról lemondott. Az igazgató-tanács Kende Lajos érdemeit jegyzőköny-vileg örökítete meg.

A Magyar Tanítók Otthona dalosköre dr. Bárczy István az elővárosi tanácsos elnök-lésével ma tartotta rendes közgyűlést, melyen a titkári és pénztárosi jelentések tudomásul vétele után megejtették a választásokat. Ennek lett: dr. Bőrczy István, alelnök: dr. Bődy Tyadar, Ágoston Béla, Nohn Nándor, karigazgató: Hackl N. Lajos, helyettes karigazgató: Nohn Nándor. Az egyesület immis havában nagy dalosünnepet rendez a Margitszigeten.

Az Országos Magyar Iskola-Egyesület igazgató-tanácsa ma délután ülést tartott. Zichy Jenő gróf v. b. t. t. elnök és mellett. Az egye-ület, a X. kerületbeli vezető férfiak kezdemé-nyezésére, Otthon akar alapítani a Kötönyán-látó munkások számára, hogy legyen a munká-látó munkások helyük, a hol jó könyvek olvassák részén, a javukra való művésztársasá-gokhoz szert és tisztes megaláság révén kelme-s szórakozásra gyűlhethet össze. Az egyesület az is határozta, hogy a Kötönyán-látó munká-látó egyesületi kasznikók évek óta a leyszobb si-kerrel működnek és évről-évre mindig több munkásokban keltik föl a remények, a csinosodásnak, a tiszteletességnek, a magyar nyelvűek a szerelésnek. Hogy az intézmény létesítésére szük-séges összeget le tudják szerezni, alkalmi föl-hívó levelet küldenek ki a X. kerület lakosá-gához, de különösen a nagyiparosokhoz és gyá-rásokhoz. Zichy Jenő gróf, mint egyesületi elnök aláírásával. A mai igazgató-tanácsi ülésen különben dr. Beretzky Endre és dr. Thö László bejelentette, hogy a gyűlést már is megindították a tizedik kerületi gyárosok kö-zött s ennek eddigleg 1240 korona évenként meg-ülő adomány fölajánlása volt, de még több nagyobb czeg fog adományt tenni, úgy, hogy évi 2500 korona csak ezen az uton is be fog jolyni. Ebben az ügyben április kilencedikén, vasár-nap délelőtti tíz órakor ért-kezelést fog tartani az egyesület a Kötönyán Kasznikó termében az ér-deklődő polgárság s különösen a nagyiparosok és gyárosok bevonásával. Előleg elhatározták, hogy napoktól fognak kiadni s megbízák Ábrányi Emil titkárt a kezességvételre. Az egyesület Andrássy-egyen adományozással egyelőre foglalkozni tartják. Folyó ügyek elintézése után az ülés véget ért.

Az asztaltársaságok.

Irta: Dr. Török István.

Pár héttel ezelőtt a Budapesti Hirlapban egy-cikk jelent meg, mely több-kevesebb jóakarattal vette bonczék alá az asztaltársaságok tárgyában mult év augusztus hó 11-én 81936 szám alatt kibocsátott belügyminiszteri körrendeletet. — Annal az érdeklődésméltó fogva, mely az asztaltár-saságok és különösen a fővárosi asztaltársaságok iránt az idevett miniszteri rendelet megjelenése óta tapasztalható, nem lesz talán közömbös, ha róluk illetékes forrásokból merített értesüléseink nyomán egyetnást az eszmék tisztázása kedvéért elmondunk.

Valóban nem eszalható a nyugtalanság, mely itt a fővárosban az asztaltársaságokat alkotó kö-rököt előveté, mikor a kerületi előjárók ama megállapodása tudomásukra jutott, hogy abban az esetben, ha az asztaltársaságok a baráti érin-tkezésen kívül takarékezetek elfogadásával és kezelésével, továbbá kölcsönügylettel is foglal-koznak, egyesületileg szövetkezési alakulássa utasítják; de másrészt azon sem lehet csodál-kozni, ha a kerületi előjárók — nem lévén tájé-kozva a miniszteri rendelet intenciói felől — ennek rendelkezéseit szorosan magyarázták.

Úgy véljük, hogy e rendelet kibocsátását nem annyira a fővárosi, még pedig az ugynevezett «takarékasztaltársaságok» alakulása és magatár-tása, mint inkább azon körülmény tette szükség-séggé, hogy az ország egyes részeiben asztaltár-saságok czime alatt, nyilvánosság jellegével, de a hatóságok ellenőrzésének kikerülése mellett igye-keztek gyökereket verni oly törekvések, melyek az állami rendre, valamint a személyi és vagyoni-biztonságra nézve nem eskély veszedelmet rejteket-magukban. — E mozgalom egyik rugója gyanánt széles körben ismerették a belügyminiszternek 1901. évben a fővárosihoz intézett leiratát, mely egy konkrét esetből kifolyólag kijelentette, hogy a takarékasztaltársaságokat, ha azok baráti kör-ben, komolyabb cél nélkül, többnyire ideigle-nesen . . . alakulnak, alapszabályok bemutatására nem kötelezi. Már pedig e mozgalomnak nagyon is messze nyúló czéljai voltak, régiók e határo-zományok alkalmazni nem lehetett; szükség volt tehát arra, hogy a tévhitben levők, sikertelen vállalkozásuk felől már eleve felvilágosított-asanak.

E körülmény tette egyáltalán szükségessé az asztaltársaságok fogalmának közlelőbbi meghatá-rozását és megvonását azon határvonatoknak, melyeken túl ly egyesületi alakzatoknak, éppen úgy, mint más egyesületeknek csak kormányható-ságlal látta-mozandó alapszabályokkal lehet meg-alkulniok.

De nézzük most a fővárosi takarékasztaltár-saságokat, melyek a körrendelet határozmányai-magukra nézve serelemesen tartják. Bár nem le-hetünk elvitatni a jogos óhajj, hogy annak egyes rendelkezéseivel szemben némi könnyítést nyerjenek, de minden ellenőrzés nélkül való bár-mily szabad működést biztosítani részükre, — a többi kerületi közszertől egyesületi alakza-tokkal szemben, — nem volna indokolt.

Az 1901. évi miniszteri leirat a fentebb már érintett feltételek fennforgása mellett a takaré-kasztaltársaságokat nem tekintette szorosan vet-egyesületeknek s így azokat alapszabályok bemu-tatására sem kötelezte, kivéve, ha egyszersmind jóalkalmatlanságot, pl. szegény gyermekek felhuzása stb. is gyakorolnak. E leirat, — melynek he-lyessége mostanában hangzottalva lett, — koránt-szem eredményezett azt, hogy a jóalkalmatlanság-ügyben működő asztaltársaságok egyesületekké alakultak, illetve alapszabályokat kormányható-sági látta-mozás alá bocsátottak volna; már pedig

ezek nagyon kevés kivétellel jótevékenységgel, még pedig a baráti érinkezésen túl, kiélel ható jó-tevékenységgel is foglalkoznak. — mely körülmény egyébként dicséretükre válik!

Kiűnt továbbá, hogy ezek nem ideigle-nesen alakultak, hanem évről-évre állandósulván, ma is fennállanak, sőt a baráti körön belül is eléggé kötelező megállapodások szerint igazodnak, mi-után tagjaikat pénzbírságok kizabásával igyekez-nek összerantani.

Abból, hogy ezek egyesületekké nem alakul-tak, sem az államra, sem egyesekre nézve ha-nem kellett volna ugyan, mert ellenköz esetben a kormány bizonyára nem késett volna őket még az asztaltársaságokra vonatkozó tavalyi körren-delet kibocsátása előtt szabályozni, de miután eddigleg semmiféle ellenőrzés alatt nem állottak, sok olyan tulajdonságot öltöttek magukra, melyek mellett alig lesz elődázható annak szükségé, hogy legalább valamelyes szabályozás alá ne vonassanak.

Nem azért, mintha működésük államrendszert szempontról talán hatékonyabb ellenőrzést igényelne, — mert utóvégre is ezen asztaltársaságokba a tagok önként lépnek be, önmaguk saját hasznát és a jövőjüket szem előtt tartva, hanem mert a legrosszabb esetben sem lehet oly immensu-ság, — főleg panasz hiányában, — az állam ellenőrző kezének beavatkozását tenné szükség-séggé, — de most ezen alakulatok korántsem oly jelentéktelenek, mint a milyennek névkü-ün át ítéve első tekintetre látszanak, szolgálatot véltünk tenni a közügynek, ha szabályozásuk ér-dekében pár jelenégyről megemlékezünk.

A többször említett miniszteri rendelet megjelenése óta, kik érdeklődnek leginkább az asztaltársaságok iránt? Kik kopogtatnak érdeklőkben a hatóságok ajtóin? A vendéglősök. Ez utóvégre még nem is oly különös, mert köztudomású szerint az asztaltársaságoknak — bármilyen jellegűek is, — majdnem kivétel nélkül, valamely vendégő a helyessége, de az már egy kissé mégis figyelemre méltó, hogy több asztaltársaságban a tagok hetenként legalább egyszer — pénzbüntetés terhe alatt megjelenni kötelesek, sőt tölto «heti járulékt» befizetésre. Nem is olyan megvetendő dolog a vendéglősök részéről, ha — ily közvetelt eszközökkel bír, — de biztos fogyasztó közönséghez jutnak!

Ezek a «pénzbüntetéses» «pénzbírságos» tény-leg nem nyegnek, a törvények és szabályozások-keletében megállapítottakhoz képest valóban eské-kéyek, de végeredményükben mégis csak pénzbüntetések, miket az idő szerint még csak tör-vények vagy szabályrendeletek állapíthatnak meg.

A takarékoság ápolása oly módon van szá-bályozva, hogy a tagok bizonyos összegű üzlet-részt vagy üzletrészeket jegyeznek, melyeket he-tenkénti koronájával fizetnek be; ha egy heti be-fizetést elmulasztanak, koronánként és hetenként 1 fillért kötelesek befizetni. Tehát egy korona után egy évre, illetőleg 52 hétre 52 fillért!

A segélyek, illetve kölcsönök nyújtása akképen történik, hogy minden kölcsönvetni való korona vagy eszleg 2 korona után egy hétre egy fillér «hasz-nalati díj» fizetendő a kölcsönvett összeg kiegyen-lítéséig. Ha jól megnézzük ezeket a «kesedelmi» «hasznalati» díjakat, rájövünk, hogy ezek tulajdonképpen nem egyéb, mint kamatok, még pedig a törvényes kamatlábán jóval magasabb kamatok, melyek egyes takarékasztaltársaságoknál fel-töltözk, de legkisebb mérték szerint is 12—15 százalék, de többeknél az 50 százalékot is meg-haladják.

Az igaz, hogy csak a tagok nyerneik kölcsönöt és önmagukat adóztatják meg ezekkel a nem eskély kamatokkal, de ez az eljárás még sem egyezik meg azokkal a «jótevény» és «segélyöz» czélokkal, melyek ezek a takarékasztaltársasá-gok magukat chesíteni szeretik.

A tagok minden év végén leszámolnak, a be-gyűlt készpénzük bizonyos — rendszerint — 10 százalékot jótékony czélra adják, a többit, azaz a betéteket a kamatokból befolyt jövedelmekből együtt kifizetéseik, illetve üzletrészek arányában maguk között elosztják.

Szervezete ezen asztaltársaságoknak majdnem kivétel nélkül épen olyan van, mint más egyesü-leknek, vagy mondjuk «pénztársaságoknak». Tíz-tíz-karral bírnak, mely pénz kezel s arról számol. A kölcsönöket rendszerint egy hozatásig, de sok helyen csupán a tisztikar szavazza meg.

Egyes asztaltársaságok a «szövetkezet» czimet használják, üzletrésztől beszélnék s oly szerve-zetet állapítanak meg maguknak, mint a szövet-kezetek.

Mind Ezeket figyelembe véve alig kerül-hetünk ki azt a konkluziót, hogy ezek a takaré-kasztaltársaságok voltaképpen nem egyéb, mint kis káibéri pénztársaságok, rendszeren szövetkezeti forrásban, de nyilvános számadási kötelezettség nélkül, — De nem is eszalóhatunk, ha ilyen új alakulatok manapság a társadalomban jelen-tkeznek. A kereskedelmi törvény által szabályozott szövetkezetek a kisebb körben forgó hitelüggyel ki-elégítésére alig használható fel azon népszerű elő-feltételeknél fogva, melyekhez a szövetkezetek meg-állapítása manapság köve van. A takaré-kasztaltár-saságok fentebb vázolt alakjai pedig — ugy lát-szik — elég alkalmasnak igyekeznek bizonyítani arra, hogy egyesek kisebb összegű és momentán szükséges kölcsönökböz farsásg és költség nél-kül hozzájussanak, mert pénztársaságoktól az ember ez idő szerint csak hosszabb utánjárás és nem minden költség nélkül juthat kölcsönöz. Jól mondja tehát az említett cikk, hogy az asztaltársaságokra vonatkozó miniszteri rendelet módosítandó lenne, de igenis módosítandó lenne olyképpen, hogy vegye ki ellenőrzése alól a takaré-kasztaltársaságokat és engedje át anyaguk-éket a szövetkezeti törvény reformjához, vagy pedig válassza külön őket a többi egyesületek-től de szabályozza legalább olyképpen, hogy az

HENNEFELD IGNÁCZ-féle
Jégszekrények
 BUDAPEST, Ul., Váci-körút
 és Podmaniczky-utca sarkán.

Előre meg kell mondani, hogy a jégszekrények nemcsak a jég tárolására, hanem a legkülönbözőbb értékek védelmére is alkalmasok. Az egész világban a jégszekrények zömét a Hennefeld-féle jégszekrények alkotják. A Hennefeld-féle jégszekrények zömét a Hennefeld-féle jégszekrények alkotják. A Hennefeld-féle jégszekrények zömét a Hennefeld-féle jégszekrények alkotják.

JÁRADEK HITELBANK
 Részvénytársaság
 Budapest, Andrásy-ut 30. I. emelet

f. évi április hó 1-től kezdve
 személy- és jelzálog-hitelt nyújt
 járadékkölesönök alakjában

3-180 havi vagy megtelelő 1/2 évi
 egyenletes tőke és kamattörlesztéssel
 hitelképes helybeli és vidéki kereskedőknek, iparosok-
 nak, mészárosoknak, ingatlan tulajdonosoknak, magán-
 és köztestületi cégeknek kezességgel vagy esetleg azok nél-
 kül is telekkönyvi bekebelezés vagy fizetésre vagy
 nyugdíjra való előjegyzés mellett

a legkedvezőbb fizetési feltételekkel.
 Terezházi I. kereskedőknek és iparosoknak.

Takarékbetétek
 4%-tól fokozatosan emelkedő kamatozással.

Célszerűbb a gyermek- és katona-biztosítá-
 sal, mert a betevőnek szabad rendelkezési
 joggal feltétlenül biztosítja a tőkét és annak
 előnyösebb kamatozását!

Tájékoztatók és kölcsönkérvények megkeresésre posta-
 fordítással s ingyen. 782

Első Alföldi Cognacgyár r.-t.
 és
szeszfinomítógyár Kecskeméten

budapesti központi irodájának (V. Méréleg-utca 11.) heti
 üzleti jelentése:

Mai zárlatárak Budapestén:

Nagyban	Kicsinyben
Finomított szesz adózva K. 154.50-155.00	K. 155.50-156.00
Nyers szesz adózva " 152.50-153.00	" 153.50-154.00
Denaturált szesz " 48.00-49.00	" 50.00-51.00

Contingens nyersszesz csakis K. 44-45 áron értékesíthető.
 Az egyesült szeszfinomító gyűlésén nagy vita mellett
 ismét a kényszerített magas árakat fenntartották, bár a nagy
 készletek és az ideiglenes termelési feltételek rövid
 időn belül K. 3-4-el áresést reméltettek.

Mindenesetre áresés várható s ha nem következnek be, ez
 csakis az egyesült szeszfinomító központi kérésére való.

Hazai általános biztosító részv.-társ.

Meghívó.

a Hazai általános biztosító részvénytársaság-
 nak 1905. évi április hó 15-ik napján, délután 5
 órakor saját helyiségében (Budapest IV. Eski-ut 6. Klotild
 hercegasszony palotájában tartandó

IX-ik rendes közgyűlésére.

Tárgyszorozat:

1. Az igazgatóság jelentése a lefolyt üzletéről.
2. A mérleg és zárszámadás bemutatása, a felügyelő-
 bizottság jelentésével és ezek, valamint a nyereség felosztás
 feletti határozat.
3. Az igazgatóságok és felügyelőbizottságok a fel-
 mentvény megadása.
4. Az alapszabályok 26. §-a értelmében 6 igazgatósági
 és 4 felügyelő-bizottsági tag választása.
5. Az alapszabályok módosítása.

Megjegyzés:
 Azon elsőbbségi részvények, illetve előzetes jegyek birtokosa-
 i, kik ezen közgyűlésen részt venni kívánnak, tartoznak elsőbbségi
 részvényeik, illetve előzetes jegyeikért a le nem jött szelvényvel
 együtt az alapszabályok 16. §-a értelmében a közgyűlésen a köz-
 gyűlés napját megelőzőleg legalább 3 nappal a társaság főpénztárá-
 nál (Budapest, IV. Eski-ut 6.) az Első Magyar Általános Biztosító
 társaság főpénztáránál (Bpest, IV. Vigadó-tér 1.) vagy a Pesti Ma-
 gyar Kereskedelmi Bank főpénztáránál (Bpest, V. Dorottya-utcz 1.)
 elismervény ellenében letétbe helyezni. A letéti elismervény a szá-
 vazati jog gyakorlására jogosít.

Kelt Budapest, 1905. március hó 29-én.

**A Hazai általános biztosító r. t.
 igazgatósága.**

Kossuth Ferenc s. k. Tóth Pál s. k.
 elnök. vezérigazgató.

Irodalmi értesítés.

MEGJELENT
 az első kötet 500 szöveg-
 képpel és 60, részben
 színes műmelléklettel.

A TECHNIKA VIVMÁNYAI
 című kötet a magyar közön-
 ség minden rétegének érdeklő-
 désére számíthat. Nem tudá-
 kos szakmunka, hanem élvez-
 zetes, könnyed olvasmány.

A MŰVELTSÉG KÖNYVTÁRÁ-BÓL,
 melyről olvasóinknak már több ízben hírt adtunk, most jelent meg az első kötet. A kötet címe:

A TECHNIKA VIVMÁNYAI
AZ UTOLSÓ SZÁZ ÉVBEN.
 SZERKESZTIK: HOLLÓS JÓZSEF ÉS PFEIFER IGNÁC.

Ez a kötet úgy külső megjelenésével, mint tartalmával, stílusának irodalmi, könnyed hangjával egyaránt megfelel mindazoknak a várakozásoknak, melyeket a kiadó-társulat a magyar közönségben a **MŰVELTSÉG KÖNYVTÁRÁ**-ról szóló ismertetésekkel felkeltett.

A könyvet szakemberek írták, de oly könnyen érthető hangon, mintha szabad előadást tartanának a társadalom minden köréből összesereglett hallgatók előtt, kiknek figyelmét lebilincselik tárgyak érdekességével, előadásuk könnyedségével és a szemléltetés gazdag eszközeivel.

A TECHNIKA VIVMÁNYAI című munka a magyar társadalom minden rétegének szól. A gazdát rávezeti a rendelkezésre álló és még kihasználatlan természeti erők célszerű kihasználására. Szakszerű tájékoztatást nyújt a gazdasági gépekről és külön nagy fejezetben ismerteti a gazdasági termékek ipari feldolgozását.

A magyar kereskedő szemé előtt ennek a könyvnek az olvasása számos iparág kereskedelmi kihasználásának perspektíváját nyitja meg, különösen a fiatalabb generációknak meg kell ismerkedni ezzel a munkával, mely megismerteti a bányászat, kohászat, faipar, szővípar, kémiai nagyipar stb. hatalmas, milliárdnyi értékű vagyont termelő haladásával. A tanügy munkái a **MŰVELTSÉG KÖNYVTÁRÁ**-nak első kötetében gondolkodásuk és ismeretük gazdagítására kiváló munkát nyernek. A nagyközönség leg-szelebb rétegeit, valamint a megfelelő szak-
 mákban működőket pedig közelről érdekli a közlekedés eszközeiről, a hadászati tech-
 nikáról, az elektromosság-ról, távirás-ról stb. szóló fejezetek.

A legújabb problémák: radioaktivitás, drótnélküli távirás, repülőgép stb. e könyv olvasása útján eleven fogalmakká válnak az olvasó előtt.

A „Műveltség Könyvtára”-nak ára kötetenkint.... 24 korona.

Megrendelhető minden hazai könyvkereskedés útján.

A Műveltség Könyvtáráról kimerítő prospektust kívánatra ingyen küld minden könyvkereskedő, vagy az

ATHENAEUM
 IRODALMI ÉS NYOMDAI RÉSZV. TÁRSULAT
 KÖNYVKIADÓ-OSZTÁLYA
 BUDAPEST, KEREPESI-UT 54. SZÁM.

Thüringia
Technikum Linenau

Nagy jövedelemre lehetnek szert mindazok, akik a **Kurucz Újság** nyitányban való eliratásával és terjesztésével foglalkozni akarnak. A ma helyekről, melyeken még mindig árusítják, az érdeklődők elajánlatot az egyetemes társaságunknál. Igen előnyös feltételekkel szabunk, melyek nagy haszon-
 nál járnak a vállalkozóra. Ajánlatok elbírálásáért illetékek: **Kurucz Újság** kiadóhivatala, Buda-
 pest IV., Vármezeje-u. 11.

500 koronát fizetnek annak, ki a **Barilla** fogtűzének használatát megjelölt — üvege 70 fill. — valaha ismét fogtű-
 jást kap vagy az újat bízik. (francó küldéssel külön 90 fill.) **Barilla Winkler**
 Edo Witten 191. Sommer-
 gasse 1. Pórtárkát Bpest.
 Török J. Király-utca 12.
 Andrásy-utca Dr. Egger
 Váci-körút 17. — Kapható minden gyógyszerárán.
 Csak a **Barilla** fogtű-
 kérendő hamisítások be-
 jelentése jól jutalmaztatik.

DR. RAJDACSY
 v. es. és kir. ezredorvos és kórh. főorvos

„BIZALMAS BARÁT” című könyvét, mely az összes **FÉRFI ÉS NŐI** **nemi betegségeket** foglalja magában, teljesen ingyen küldi bárkinek zárt borítékban 20 fillér tétel (posta-költség) beküldése ellenében. — A szerző a könyvben felsorolt nemibetegségeket ellen-
 rendel 9-4-ig, este 7-8-ig.
 Budapest, IV., Kigó-utca 5. sz.
 I. em. Klotild-palota
 Levél útján is biztos gyógyszer.
 Szegényeknek ingyen rendelés 8-9-ig.

STANDARD
 életbiztosító társaság Edinburghban, Angolhon
 ALAPITTATOTT 1825.

Magyarországi fiók:
 Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 4. (Standard palota.)

Evi bevétel több mint	33.000.000 korona
Kiutalt nyereségrészek	170.000.000
Vagyon több mint	266.000.000
Halálesetek folytán kifizetve több mint	550.000.000

A „Standard” kötvényeinek nevezetesebb előnyei:
 Kétszázalékos biztonság. • Alacsony díjak. • Szabad világhátvételek. • Kötvények érvényben tartása díjazások elismerésével. • Többször és előre megállapított visszaváltási érték. • Megtámasztatlan-
 ság. • Feltétlen fizetés öngyilkosság esetében egyévi fennállás után. • Szabad háború-biztosítás népfelkelők részére.

Díjtáblázatok kívánatra küldetnek.

„GROSSOL” szabadalmazott tetőmáz mindenütt kapható!
 „Grossol” régi és új papírok, újszintén pléb.-i- és csapó-színdíjtelők részére a jelenkor legjobb és legértékesebb tetőfedő máza.

